

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD
Nr. 6
Vasaris-Febr. 10, 1955
Cleveland, Ohio

Trisdešimt septintasis Vasaris

Dvidešimt du Vasarius šventėme džiaugsmingai. Pirmutinis — eutuziastingai, nuoširdžiai ir idealistiškai. Paskui — jau kiek vėliau, kasdieniškai, neretas beįdėdami gal kiek daugiau puošnumo, bet mažiau širdies... Paskutiniuosius iš tų dvidešimt dviejų šventėm jau su rūpesčiu širdyse, kyšančiu iš po reikalingai puošnios, šventiškai nuteikti besistengiančios dekoracijos.

Paskui — štai jau penkiolika kitokių Vasarių. Ir jie ne visi vienodi.

Pirmieji iš šios penkiolikos buvo kupini ne tik tragedijos, bet ir vilties, ir kovos. Kas liko tiesiogiam kontaktui su priešu, tikriausia ir šiandien panašiai tebepergyvena Vasarius. Tik su didesne skausmo našta, tik su vis ir vis sunkiau bepalaikoma viltimi...

Bet mums, kurie atitrūkome nuo tiesioginio kontakto su priešu, Vasariai kinta. Čia net pačiai kovai dėl tos minimosios Nepriklausomybės teko duoti kitą — Lietuvos bylos gynimo, — vardą.

Bylos gynime priemonės jau ne tos, kaip tiesioginė kovoj. Čia žodis, raštas — svarbiausias ginklas. Ir parako vietą čia užima — pinigais.

Neniekintini ir šie ginklai. Su pasišventimu ir sumaniai pavaruoti, jie kartais gali net daugiau pasiekti, nei negausūs finanzia ginklai.

Bet, metai po metų, Lietuvos bylos gynimas vis daugiau ir daugiau vietos turėjo užleisti kitai kovai — kovai savo tarpe dėl pozicijų tos bylos gynimo fronte...

Trisdešimt septintasis Vasaris užtinka mūsų kovos vyriausijai štabą, tiesa, kovojantį, bet su kuo?

— Kovojantį visų pirma su dar tebegyvenančios pačios nepriklausomos Lietuvos organais;

kovojantį savo tarpe dėl įsivaizduotos neva valdžios;

atkakliai ginantį svetimo krašto miestelyje susuktą, su kelių asmenų interesais tesuristą lizdėlį;

apsikarusį formalistiniais pylimais nuo visos eilės savosios visuomenės pajėgų;

atakuojantį "vidaus priešus", nesutinkančius su šitokiu Lietuvos bylos gynimu;

iš kambario į kambarį "besišaudantį" ilgais ir piktais memorandumais, kuriuose viršininiai su tarnautojais vieni kitiems įrodinėja, kas iš jų yra didesnis neišmanėlis, arogantas ir kenkėjas;

paskendusį rezoliucijose, protokoluose, aktuose, taisyklėse, dokumentacijose — ne apie Lietuvos priešą, o visų pirma apie kelionpinigius, šeimos priedus, arba apie modernų nesantaikos obuolį — "Volks- ar Kinderwagen" firmos automobilį...

Daug padėta ir tebededama pastangų įtikinti visus, kad kaip tik šitie dalykai ir dedasi tik "Vardan tos Lietuvos", kad čia ir yra Lietuvos bylos gynimas...

Ne. Tai ne ta kova, kurią privalo kovoti!

Todėl ne tik iš šalies, bet net iš to mūsų kovos štabo vidaus iškyla šūkis — Grįžkime Lietuvos bylos ginti!

Taip, grįžkime, ir grįžkime neatidėliodami! Šis trisdešimt

septintasis Nepriklausomybės ir penkioliktasis jos gynimo Vasaris tebūnie grįžimas į 1941-44 Vasarių dviasią!

O, žinoma, tai ne staigmena, kad pirmieji atsiliepiamai į tą šaukimą grįžti yra:

"Vienybė ardoma! Pajėgos skaldomos! Tautos Fondui kenkiama! Tai yra tautos priešų infiltracijos padarinys!"

Kodėl? Kuo tokios neva išvados paremtos? Grįžkime Lietuvos bylos ginti v i s i!

Ach, jei tas mūsų Vyriausiasis grįžtų!

Jei susidarytų jame pakankamai valios sutelkti po savo stogu visą pasiekiamą mūsų visuomenę!

Jei jame būtų pakankamai valios atsisakyti nuo "karo" prieš savosios Lietuvos valstybės įstaigas ir pakeisti tą karą protingu bendradarbiavimu!

Jei atsirastų jame pakankamai valios atsakyti nuo dabartinio "teatro" ir grįžti prie savo paties nubrėžtųjų uždavinių!

— Juk tas ir būtų grįžimas Lietuvos bylos ginti! Tas ir būtų grįžimas į vienybę!

Dabar... Dabar pajėgos sukaldytos, vienybė sukrūdyta, ir tokio laipsnio, kad ir norint jau sunku būtų labiau besuardyti. Ir kas gi begali labiau pakentėti Tautos Fondui, kaip pastarųjų metų to mūsų Vyriausiojo veikla!

Priešų infiltracijos įtaka?

Ach, Viešpatie! Argi priešas dar gali pageidauti sau ko geresnio, kaip ta padėtis, iki kurios yra priėjęs tas mūsų kovos štabas?

Ne. Ardyti, griauti, skaldyti čia jau beveik nieko, išskyrus išvirsinę formą, nebeliko.

Dar yra, ir gal gana daug, kas norėtų kaip nors išgelbėti savo tikėjimą prieš 12 metų sukurtą idealu.

Gal dar daugeliui toji išvirsinė forma yra paskutinis šiaudelis, už kurio griebiasi tam tikėjimui gelbėti.

Gera. Kas dar tiki, ar bent

Ką „išrinks“ Lietuvoje

V. RASTENIS

Vasario 27 dieną Lietuvoje organizuojami rinkimai į vadina- mąją Augščiausiąją Tarybą, kuri neva turi vaidinti lyg ir Lietuvos parlamentą.

Kituose kraštuose žmonės tik po rinkimų per naktį sėdi prie radijo, norėdami sužinoti, kas išrinktas. Sovietinė rinkimų sistema daug "pažangesnė". Pavyzdžiui, dabar Lietuvoje, kai iki rinkimų dar visas mėnuo, jau visi žino kas bus išrinkti.

Vasario 27 dieną, žinoma, daugumas eis balsuoti (ką veiksi nęjęs!), ten mes į urnas paduos korteles, paskui kaikiurie ten pat šoks, dainuos, nes rinkimų vietose partija bus suorganizavusi muziką, agitpropas bus priskyręs po brigadą menininkų publikai palinksminti, o kaikiur net ir vaišių. Tos pramogos balsavimo patalpose paprastai yra vienas iš svarbiausių rinkimų elementų, nes jos visgi

nori tikėti, kad po tąja forma dar yra kova dėl Lietuvos nepriklausomybės — tegu tiki. Ir tegu būna dosnūs tai formai palaikyti: nuoširdaus ir geidžiamo tikėjimo laukti niekas nesikeisina.

Bet daugelis jau nebepajėgia tikėti, kad po tąja forma dar yra kova dėl Lietuvos nepriklausomybės. Pats Vyriausiasis gabiai ir atkakliai suinaikino jų tą tikėjimą ir pasi- kėjimą juo. Kas gi tiems daryti? Ar numoti ranka ir daugiau pramogoms praleisti? Kokia būtų to nauda, sakysim, Tautos Fondui?

Ne. Ir apsisvylusieji nepasiduokim galutinai nevilčiai ar apatijai. Vistiek grįžkime Lietuvos bylos ginti! Jei ne ten, tai ten, jei ne tuo, tai kitu būdu, tuo būdu, kuriuo galime tikėti! Sujunkime jėgų, sutelkime lėšų — ne iš kieno kito atimtu, o savo sudėtu — ir stenkimės kuo galėdami padėti Lietuvos reikalui, neiekvodami tų jėgų ir tų lėšų savitarpinės kovos reikaluiakams!

Vasaris šaukia grįžti Lietuvos nepriklausomybės bylos ginti. Grįžkime!

pritraukia šiek tiek žmonių į tas rinkimų apeigas.

Sužinoti iš anksto, kas bus išrinktas, labai nesunku jau iš pranešimų apie kandidatų pasiūlymą. Kiekvienoj rinkiminėje apygardoje turi būti išrinktas vienas deputatas. Kandidatus siūlyti gali "darbo žmonių susirinkimai". Įdomus reiškinys: iš 209 rinkiminių apygardų, tik dviejose ar trijose apygardose įvyko daugiau negu po vieną susirinkimą kandidatams pasiūlyti, ir tie pasiūlė, kaip susitarė, tik tuos pačius kandidatus. Visur kitur vienas susirinkimas — kelios dešimtys, ar geresniu atveju pora šimtų vieno fabriko, vieno kolchozo ar vienos įstaigos darbininkų susirinkę pasiūlo kandidatus ir reikalauja toje apygardoje jau baigtas.

Visi toki susirinkimai pasiūlo po tris ar keturis kandidatus. Pirmieji du ar trys būtinai yra Maskvos didžiūnai iš šio sąrašo: Malenkov, Chruščiov, Molotov, Suslov, Mikojan, Bulganin, Vorosilov, Kaganovič, Pervuchin, Saburov, Švernik. Po šių "garbės kandidatų" seka kokio nors vietinio (nebūtinai toj apygardoj gyvenančio) kandidato pavardė. Šis pastarasis ir yra tas, kuris bus išrinktas.

Šiuose rinkimuose yra tik keturios išimtys iš čia ką tik aprašytos taisyklės. Būtent: Vilniaus 11-toji (Kalinino) apygarda, Kauno Viljampolės (18-oji), Klaipėdos — Lenino (30-toji) ir Šiaulių miesto pietinė (43-čia) apygardos. Šiose apygardose kandidatų siūlytojais pasiūlė tik po vieną kandidatą, būtent — Vilniuj — Malenkovą, Kaune — Chruščiovą, Klaipėdoj — Molotovą ir Šiauliuose — Suslovą. Visi jie jau davė ir savo sutikimą būti renkami tose apygardose...

Būdinga, kad renkant Augšč. Tarybą 1951 metais, irgi buvo panašiai išrinkti trys (ne keturi) Maskvos didikai: iš Vilniaus Stalinas, iš Kauno Molotovas, iš Klaipėdos Malenkovas. Žinoma, posėdžiuose jie niekad nedalyvavo ir savo rinkėjams niekad neatstovavo, bet... juk ne daugiau teatstovauja ir visi kiti. Dabar, kaip ir priklausomai pagal etiketą, Malenkovas užėmė Stalino vietą, Chruščiovą — Molotovo, Molotovui tenka pasitenkinti trečiuoju iš eilės didžiausiu Lietuvos miestu, Klaipėda. Na, ir Šiauliams dar suteikta "garbė" — balsuoti už Suslovą. (Jie ne visame atitinkamame mieste "renkami", tik tam tikrose miestų dalyse).

Išidėmetinas tose ceremonijose tik vienas dalykas: "spontaniški" kandidatų siūlytojų susirinkimai, įvykę maždaug vienu metu. labai gerai patalėkė pasiūlyti kandidatus taip, kad atitiktų visus etiketo-reikalavimus... Kaip jie taip gerai tą nujautė?

Ir vietinių (tikrųjų, kurie bus išrinkti) kandidatų siūlyme daug kur matyti tiesiog nuostabių lyg ir telepatijos reiškinių... Štai, K. Preišas, vienas iš Gedvilų pavaduotojų, visą laiką gyvenęs Vilniuje, ligšiolinėje Augšč. Taryboje buvo deputatas nuo Kuršėnų rajono Raudėnų rinkiminės apygardos. Dabar jis staiga pasiūlytas Pandėlio rajono Papilio rinkiminėje apygardoje, kurioj deputatu ligšiol buvo irgi nuolat Vilniuje gyvenęs, kompartijos CK sekretorius Niunka Vladas. Iš kur gi dabar

Aliaskoje, kuriai skiriama nemažai karinės reikšmės apsaugojant nuo komunistinės grėsmės, buvo vykdomi parašutininkų nuleidimo pratimai. Pratimuose dalyvavo daugiau kaip 2500 parašutininkų.

Niunka bus pasiūlytas? Ogi kaip tik iš... Raudėnų! Susirinkimai įvyko beveik tuo pačiu metu. Atstumas tarp Raudėnų ir Papilio tiesiausia oro linija 145 kilometrai. Stebėtumeis tokiu telepatijos ryšiu, jei nebūtų žinoma, kad visa ta kandidatų siūlymo ceremonija iš anksto surežisuota Vilniuje, CK biure, ir kad kandidatų siūlytojais iš anksto žino, ką jis privalo siūlyti ir kaip tuos kandidatus privalo girti.

1951 metų rinkimuose buvo 205 rinkiminės apygardos ir tiek pat Augšč. Tarybos narių buvo rinkta. Kadangi vienas renkamas nuo 15,000 gyventojų, tai reiškia, kad anuos rinkimus planuojant (1950 metų gale) Lietuvoje oficialiai buvo skaičiuojama esant apie 3,075,000 gyventojų. Dabar jau yra 209 rinkiminės apygardos, taigi 1954 metų gale Lietuvos gyventojų skaičius oficialiai skaičiuotas apie 3,135,000. Reikia turėti galvoje, kad rinkimuose dalyvauja ne tik nuolatiniai vietiniai gyventojai, bet ir kariuomenė, o taip pat ir nors ir trumpam laikui iš kitur atvykusieji. (Normalus Lietuvos gyventojų prieauglis per ketverius metus turėtų būti apie 125,000).

Iš miestų rinkiminių apygardų skaičiaus sprendžiant teoriškai skaičiuojamą gyventojų skaičių, matyt toks vaizdas.

Vilniuje prieš ketverius metus buvo 13 rinkiminių apygardų, dabar 14. Vadinas, tada gyventojų Vilniuje skaičiuota apie 195,000, o dabar apie 210,000. Kaune buvo 12 apygardų (apie 180,000 gyventojų), dabar, kaip ir Vilniuje, 14, vadinas, irgi skaičiuojama apie 210,000 gyventojų. (Kauno miesto ribos yra labai praplėstos).

Klaipėdoje prieš ketverius metus buvo penkios apygardos, dabar penkios. Išėitų, kad Klaipėdos gyventojų skaičius pakilo nuo 60,000 iki maždaug 75,000 (į Klaipėdos miesto ribas dabar įeina visa Nėringa, su Preila, Juodkrante ir Nida).

Šiauliuose jau prieš ketverius metus buvo penkios apygardos. Tiek pat ir dabar, t. y., gyventojų skaičius apie 75,000. Miesto ribos irgi nukeltos toli į pakraščius. Pav., vakarų pusėj miesto ribos siekia net Rekyvos ežerą, kuris yra apie 7-8 kilometrai nuo miesto centro.

Panevėžys irgi, kaip prieš ketverius metus, taip ir dabar turi keturias rinkimines apygardas.

RYŠIUS SU VOKIEČIAIS MEZGANT

Vakarų Vokietijos sostinėje Bonnoje sausio 23-25 d. įkurta "Baltische Gesellschaft" (Baltų Draugija), kuri susideda iš trijų sekcijų: vokiečių-lietuvių, vokiečių-latvių ir vokiečių-estų. Draugijos sudarymą tenka vertinti kaip reikšmingą įvykį, kuriam neabejojamai bus lemta suvaidinti svarbų vaidmenį Pabaltijo santykiuose su Vokietija. Jungtinės baltų draugijos pir-

MASKVOJ GRIŪNA DIDIEJI

Maskvos valdžios viršūnėse tebeina aštri kova. Štai Stalino įpėdinys Malenkovas, save "apkaltinęs" žemės ūkio politikos nepasisekimu, atsistatidino. Niekas neabejoja, kad jis buvo atstatytas naujai susikursių galingėsiu jėgų.

I ministerius pirmininkus atėjo maršalas Bulganinas, o krašto apsaugos ministerio vietą užėmė Chruščiovas. Laukiama, kokia linkme įvykiai pasuks ir ką jie atneš pasauliui naujo.

VISAM PASAULY

• Septintasis JAV laivynas, nors Chiang Kai-shekas ir buvo pareiškęs, kad ginsias Tachen salą, pradėjo tos salos evakaciją. Ją mano evakuoti per 14 dienų. Saugo šimtai lėktuvų ir karo laivų.

• Prancūzijos parlamentas vėl nuvertė vyriausybę, kada Mendes-France negavo pasitikėjimo Afrikos kolonijų reikalais. Prieš balsavo 319, už — 273 atstovai. Mendes-France vyriausybė išsilaikė 7 mėnesius. Prancūzija dabar, po karo, jau bus nuvertusi 20 savo vyriausybų. Vyriausybę sudaryti pavesta Antoine Pinay.

• JAV lėktuvai Formozos erdvių nušovė du raudonųjų Migus ir šešius sužalojo.

• Iš Paryžiaus vyriausybinių šaltinių teigiama, kad Rusijoje praėjusio rudens laike buvo įvykdyti keturi atominių bandymų sprogdinimai.

• Formozos karinę įtampą mažinti labai susirūpinę Eden ir Nehru. Nepasisekus raudonuosius kinus atsikviesti į Jungtines Tautas, jie ėmėsi aktyvios iniciatyvos per Maskvą. Svarbiausias jų rūpestis, kad nepradėtų veikti abiejų pusių ginklai.

• Viceprezidentas Nixon, drauge su žmona ir kitais palydovais, aplankys dešimt Pietų Amerikos valstybių megdamas draugiškesnius ir patvaresnio bendradarbiavimo santykius.

• Vokietijos kancleris Adenaueris, keičiantis Prancūzijos vyriausybei, susirūpinęs, kad tuoj būtų patvirtinta Paryžiaus sutartis. Socialistai vykdo masių agitacijas prieš savo krašto apginklavimą ir sunkina vyriausybės padėtį.

• Gvatemalos įvykių stebėtojai teigia, kad sukilimą laimėjusiam Armui labai sunkiai sekasi valdyti ir kiekvienu momentu ten gali vėl atsirasti visokių netikėtumų.

KĄ NUTARĖ NEW YORKE

New Yorke vasario mėn. 5 d. įvyko VLIKą sudarančių grupių atstovų pasitarimas, apie kurį jau praėjusios savaitės Dirvoje minėjome.

Po to pasitarimo galima tik tiek pranešti, kad buvo sutarta VLIKą iš Reutlingeno iškelti, bet kai reikėjo nuspręsti kur kelti — pasitarimo nebesiekta. Buvo sutarta sudaryti tik komisiją reikalą aiškinti.

Tautinis Sąjūdis pasisakė, kad VLIKas turi būti keliamas į JAV ir keliant reikia būtinai išspręsti visas VLIKo negalavimo problemas. Tuo tikslu buvo įteiktas raštas, kuriame ir išdėstoma uždaviniai, kuriuos tuoj reikia atlikti. Raštą paskelbsime kitą savaitę.

DIRVOS 40 METŲ SUKAKTIS

bus švenčiama šių metų rudenį — spalio mėn. 9 d., sekmadienį. Iškilmės salė jau išnuomota.

Iškilmės ir koncertas - balius įvyks Slovenian Auditorijoje.

Šiuo metu jau pradeda rūpintis specialaus Dirvos numerio išleidimu, iškilnių ir koncerto balius suorganizavimu bei kitomis pramogomis.

Artimiausiu laiku bus suorganizuotas specialus komitetas Dirvos 40 metų sukaktį suorganizuoti ir ją pravesti.

mininku iš vokiečių pusės išrinktas Dr. H. A. Kehren, Nordrhein-Westfalen socialinių reikalų ministerijos direktorius, turis daug reikalų su tremtiniais. Iš pabaltiečių pusės vicepirmininku išrinktas estų ats. pulkininkas L. Jacobsen, buv. Estijos karo atstovas Berlyne.

I bendrąją baltų draugijos valdybą įeina atskirų sekcijų pirmininkai. Vokiečių-lietuvių sekcijos pirmininkas iš vokiečių pusės yra pasiuntinys Dr. A. Windecker, savo laiku gyvenęs Lietuvoje ir vedęs žinomo kaulniškio pramonininko Tilmano artimą giminaite. Lietuvių pirmininkas yra adv. Juozas Bataitis, Lietuvos Laisvės Kovotojų atstovas Vlike.

Be jų, į vokiečių-lietuvių sekcijos valdybą įeina: pulk.leit. Viktoras Suktas, muzikas Walteris Banaitis, prof. dr. A. Hilek-mann (Mainco universiteto profesorius, mokąs ir lietuvių kalbą), prof. dr. J. Strauch (buvęs vokiečių gimnazijos Kaune direktorius ir Vytauto Didžiojo Universiteto profesorius) ir H. Eisentraut (vokiečių okupacijos metu dirbęs valstybinėje leidykloje Kaune ir vedęs lietuvaite).

DIRVA THE FIELD

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIUS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.

Telephone: Henderson 1-6344.

Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.

Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išėina Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

• Australijos Lietuvių Bendruomenės ir Kultūros Fondo suvažiavimai priėmė nutarimus, kad Australijoje surenkamų Tautos Fondo pinigų dalis būtų paliūkama Australijos lietuvių kultūriniais ir laisvės kovos informaciniais reikalais. Taip pat priimtos rezolucijos, kad nedelsiant VLIKas ir Diplomatinė Tarnyba surastų bendrą kalbą, kad būtų suauktas pasaulio lietuvių seimas.

• A. Olis, ALT vicepirmininkas Vasario 16 d. proga vyksta į judrią Rochesterio lietuvių koloniją. Ten iškilmių proga pasakys kalbą.

• Dr. J. Rudokas, akių gydytojas ir visuomenininkas, pasistatė naujus namus lietuviškoje Chicagos dalyje, Brightonparke, ir nuo vasario 14 d. čia perkėlia savo kabinetą. Naujas jo adresas: 4455 S. California Ave., Chicago 32, Ill.

• Ekonomistas dr. J. Paplėnas jau kurį laiką dirba vienos Chicagos korporacijos mokesčių skyriuje. Po darbo įstaigoje mokesčius pareiškimus (income tax) paruošia savo būte: 5647 S. Wood St. Tel. RE 7-8186. Suinteresuotiems ir ypatingai turintiems sunkesnių mokesčių problemų jis patarnauja savo būte darbo dienomis 7-10 val. vak., o šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 val. p. p.

• Lietuvių Enciklopedijos V tomas jau spausdinamas ir kovo

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PROspect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.
VAL.: 1-3 pietiet 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. pietiet.
Rezid. 3241 W. 65th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
4455 S. California Ave.
Chicago 32, Ill.

Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus.
Saukite — YA. 7-7381
Prima: vakarais 6 iki 9, šeštad.
10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmad.
tik susitarus.

Tel. ofiso ARmitage 6-0161
Dr. buto GRaceland 2-9203
N Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad.,
antrad., ketvirtad., penktad.,
10 ryto — 1 p. p. trečadieniais
12-4 p. p. šeštadieniais.

Dr. I. Kuras-Ramunis
Spec.: KUDIKIŲ ir VAIKŲ LIGOS
VAL.: darbo dienomis 3-5 ir 6-8 v. v.
išskyrus trečadieniais 6-8 v. v.
šeštad. 10-12 v. v. — 1-3 v. p. p.

Dr. Jaras Ramunis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VAL.: antrad. ir ketvirtad. 7-8:30 v. v.
šeštad. 3-5 v. p. p. ir pagal susitarimą
7156 S. Western Ave.
MEDICAL CENTER
TEL.: Kabineto REpublic 7-1168
Buto: WALbrook 5-3765

mėn. bus išsiuntinėtąs prenumeratoriams. Šiame tome tilps raidės "D" pabaiga, kurią redagavo dr. J. Girnius ir raidė "E", kurią redagavo prof. J. Puzinas.

• Radijo valandėlė Baltimorėje (LMT) vasario 13 dieną, sekmadienį, turės dvi programas. Pirmoji, įprastu laiku 12 valandą 30 minučių per stotį WBMD 750 K.C., ir antroji — vienos valandos programa skirta paminėti Nepriklausomybės atgavimo šventei — bus perduodama nuo anksto iki trečios valandos po pietų per stotį WWIN 1400 K.C.

• Australijoje gyvenę mūsų tautiečiai nusiskundžia, kad būtų problema vis tebėra aštri ir nepajėgiantieji savo namus nusipirkti, turi nemažai sunkumų.

• Lietuvos žemėlapis dar neatspausdintas, nes pas kalbininkus ilgiau užsitęsė vietovardžių vardyno sudarymas. Žemėlapiu prenumerata dar primama. Žemėlapiu kaina, L. E. emėjams iš anksto užsisakiusiems, nustatyta: sieninio 2 dol., įrišto 3,5 dol., kitiems bus augštesnė.

• Dr. V. Adomavičienė ir Dr. Vl. Adomavičius, dirbą Akronė, išlaikė valstybinius egzaminus ir gavo praktikos teises. V. Adomavičienė yra moterų ligų specialistė, o V. Adomavičius — chirurgas.

BOSTON

ATVYKSTA ADV. A. OLIS

Vasario 13 d. į Bostoną atvyksta adv. A. Olis, kalbėti Vasario 16 d. minėjime. Ta proga ALT Sąjungos Bostono skyrius ruošia adv. A. Olis pagerbimo banketą.

Banketas įvyks vasario 13 d. 6 val. vak. Tautinės Sąjungos Namuose. Pakviesti Naujosios Anglijos ALTS skyriai, Alio draugai advokatai, lietuviškų organizacijų atstovai. Manoma, kad į banketą atvyks ir buvęs Pasaulio bokso čempionas boksininkas Šarkis.

SAULĖS RŪSTYBĖ

SAULĖS RŪSTYBĖ yra knyga (romanas), kuri sako savo skaitytojui: Skaitai mane, nes myli, o nemylėt negali, kada mane skaitai. Ir iš tikrųjų taip yra, nes labai gausaus ir įvairaus Amerikos lietuvių gyvenimo čia aprašoma tik ta dalis, kuri sužavė žmogaus širdį ir praturtina jo sielą.

312 psl., kaina \$3.00. Rašykite: Dr. Alg. Margeris, 3325 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.

PETS OF ALL KINDS
PETS
PARAKEETS. CANARIES
TROPICAL FISH
GOLD FISH. DOGS
FAMILY PET SHOP
One of Cleveland's Most Fully Stocked Shops
WE BREED OUR OWN BIRDS
Bring Pets For Inspection
Let Your Family Meet Ours
Week Days 9-7 P.M.-Fridays 9-9 P.M.
7915 St. Clair EX 1-7252

DETROIT

B. K. BALUČIO MINĖJIMAS

Daugelis lietuvių kolonijų, Juozo Bačiūno išjudinti, rengia min. B. K. Balučio iškilmingus 75 m. sukakties minėjimus. Tokį minėjimą vasario mėn. 6 d. surengė ir Detroito Tautinių Organizacijų Sambūris vadovaujant A. Gilvydžiui, Banionui ir G. Kazlauskui.

Į minėjimą-akademiją Tuller viešbutyje susirinko gražūs būrys dalyvių, kaip detroitiečių, taip svečių iš Chicagos, Flint, Tabor Farm, Clevelando ir New Yorko.

B. K. Balučio minėjimą pradėjo A. Gilvydis, pristatė atvykusius svečius ir minėjimo-akademijos vedimą perdavė Juozui Bačiūnui.

Plačiau apie B. K. Balutį kalbėjo Dr. S. Biežis, buvęs jo mokslo draugas Valpariso universitete. Jis išskėlė B. K. Balučio aktyvumą ir veiklą jau anuo metu, darbų grandine Lietuvai nenutrūkstant iki šių sukaktuvių metų.

Antanas Olis, Chicagos Sanitary District prezidentas, prisiminėdamas B. K. Balučio veiklą kaip pirmojo diplomato, išskėlė visuomeninių ir valstybinių organizacijų skirtumus ir reikalingą darną siekiant Lietuvos laisvės.

Minėjimo proga dar kalbėjo teisėjas Uvickas, adv. A. Lapinskas, buv. ministeris pirm. generalas J. Černius, Dirvos redaktorius B. Gaidžiūnas, Laisvos Lietuvos redaktorius Staneika ir V. Rastenis. V. Rastenis sveikinime išskėlė ir paskutinius Lietuvos laisvinimo veiksnių nesklaidumus ir reikalą visiems grįžti Lietuvos laisvės bylos ginti.

Minėjimas praėjo darnioje ir pakilioje nuotaikoje. Eilės kalbėtojų buvo pasidžiaugta, kad minėjime aktyviai dalyvavo ir gražūs būrys Detroito studijuojančių studentų. Minėjimas buvo užbaigtas Lietuvos ir Amerikos himnais, giedant p. Biežienėi.

Kitą dieną tame pačiame Tuller viešbutyje įvyko informacinis įvairių tautinių organizacijų narių pasitarimas. Platų pranešimą padarė Vincas Rastenis.

NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS

Sekmadienį, vasario 13 dieną, Detroito ruošiamasi iškilmingai švęsti 37 metų Lietuvos Nepriklausomybės sukaktį. Šventės ruošimu rūpinasi Detroito Lietuvių Organizacijų Centras. Minėjimas įvyks Western High School Auditorijoje. Pradžią 3 val. po pietų.

Kalbėtojais bus Leonardas Šimutis, ALTarybos pirmininkas, Michigano senatorius Pat. McNemara, Michigano Seimelio atstovas Juozas Kovalskis ir kt.

Meninę dalį išpildys Jina Varenkojytė — sopranas, P. Zarankas vadovaujamas vyrų trio, akt. Arlauskaitės-Mikšienės kolektyvas ruošia šiai šventei specialų vaizdelį ir Gobienės šokėjų grupę tautinius šokius.

Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas — didžioji lietuvių šventė, todėl kiekvieno lietuvių pareiga joje dalyvauti.

F. Motuzas

LIETUVIŲ STUDENTŲ SANTAROS SEMINARAS

Vasario mėn. 12 d., šeštadienį, 5 val. vak. buv. Lietuvių salėje (pirmas augštas) įvyks Lietuvių Studentų Santaros seminaro uždarymas. Vasario 16 d. proga pritaikyta paskaita skaitys dr. Vincas Misiulis. Paskaitos tema: Lietuvių tautinis susipratimas. Po paskaitos seks diskusijos.

Dr. Vincas Misiulis yra baigęs teologijos-filosofijos ir teisės fakultetus. Jis yra daug gilinesis lietuvių tautos istorinės problemos, apie kurias nesėkmingai rašė spaudoje.

ATIDARĖ MEDŽIO APDIRBIMO ĮMONĖ

Jurgis Baublys su dviem partneriais — staliais (amerikonu ir vokiečiu) Detroito atidarė medžio apdirbimo įmonę. Įmonėje daromi įvairūs baldai pagal specialų užsakymą, virtuvėms spintelės, krautuvėms vitrinos, virtuvės stalai ir kt.

Įmonėje galima pirkti įvairios statybinės medžiagos: klijutes, lentas, linoleumo plyteles, plastikines plyteles, formica, takolite, vinil, izoliacines medžiagas ir kt.

Išplėtus sandėlį, galima bus pirkti visą namams statyti reikalingą medžiagą.

Įmonė vadinas: B. G. S. Wood Cabinet Co., 800 E. 7 Mile Road, Detroit 3, Mich. Tel. FO 6-9596.

Jurgio Baublio brolis inž. D. M. Baublys prieš metus laiko Vokietijoje atidarė Spec. mašinų konstrukcijos biurą. Kitas brolis inž. R. Baublys Anglijoje dirba Brighton miesto (prie Londono) savivaldybėje inžinieriumi.

NAUJA APYLINKĖS VALDYBA

JAV Lietuvių Bendruomenės Detroito Apylinkės sausio mėn. 23 d. įvykusiame susirinkime išrinkta 1955 m. valdyba:

Pirmininkas — inž. C. Staniulis, vicepirmininkas ir namų įsigijimo reikalų tvarkytojas — inž. J. Mikaila, sekretorius K. Gričius, išdininkas — Eug. Bulotienė, švietimo reikalams — A. Misiūnas, kartotekos vedimui — V. Kutkus.

Išrinkta parengimo komisija: K. Kodaitienė, S. Bačkaitis ir L. Petravičius.

Socialiniams reikalams komisija:

Kun. Dagilis ir V. Kundrotienė.

Per 1954 m. L. B. Detroito apylinkė turėjo 2917,17 dol. pajamų ir 1932,15 dol. išlaidų. Kasoje 1955 m. liko 985,92 dol.

STUDIJŲ DIENOS

Vasario mėn. 19-20 d. Detroito įvyksta Lietuvių Studentų Sąjungos JAV studijų dienos. Studijų dienų tema: Lietuviškojo švietimo problemos ir uždaviniai.

Studijų dienos kalbėti yra pakviesti: iš šalies — V. Alant, dr. P. Jonikas, I. Malinauskas, iš studentų — Z. Rekašius ir L. Sabaliūnas.

Vasario mėn. 19 d. 7 val. vak. įvyks studentų meninių pajėgų koncertas-vakaras. Po meninės programos, seks šokiai. Detroito visuomenė yra maloniai kviečiama atsilankyti.

Paskaitos ir vakaras įvyks St. Clement Church Hall, 2950 25th (netoli Michigan Avenue).

Vasario mėn. 20 d. 1 val. International Institute patalpose, 111 E. Kirby, bus studijų dienų iškilmingas uždarymas.

Dėl nakvynių ir kitų informacijų yra prašoma kreiptis į Liudą Griškelytę, 6424 Asbury Pk., Detroit 28, Mich., telefon. LU 2-0233. Meninė programa rūpinkasi Pranas Zaranka. Detroito skyriaus pirmininkė yra Dana Racevičiūtė.

MIAMI

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PAMINĖJIMAS

Miami Lietuvių Tarybos skyrius rengia Lietuvos Nepriklausomybės paminėjimą Vasario 16 d. klubo salėje, 3655 North, West 34 Street, Miami.

Programa prasidės lygiai 7:30 val. vak. Vedėjais bus advokatas Perry (Pauksta) ir Ona Kaulakienė. Minėjimui talkina komisijai sudaro: V. Jankūnas, Elena Verbela, Antanina Rogers (Dambauskaitė).

Rengėjai nuosirdžiai kviečia visus Floridos lietuvius dalyvauti paminėjime. Bus geri kalbėtojai, gera meninė programa, užkandžiai ir šokiai. Visi Flori-

dos lietuviai tą dieną vyksta į minėjimą.

E. Verbela

Vasario mėn. 18, 19 ir 20 dienomis klubas rengia bazarą. Bazarui vadovauja p. Styles, jai talkina p. Šimkus, M. Ragis, Ratus, Gutulis ir Šnarpūnas. Visi Miami lietuviai kviečiami atsilankyti.

LOS ANGELES

NAUJA TAUTINĖS SĄJUNGOS VALDYBA

Sausio mėn. 22 d. įvyko Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Los Angeles skyriaus metinis narių susirinkimas, kuriame išrinkta 1955 metams valdyba: pirmininkas Bruno Gediminas, sekretorius Dr. Petras Pamataitis, išdininkas Bronius Dida. Revizijos komisija: Janina Landsbergienė ir Sofija Šešplaukienė.

Žurn. Bronys Raila plačiai nušvietė Lietuvos laisvinimo darbo vaidmenį Amerikos ir viso laisvojo pasaulio lietuvių organizacijose. Po rimtų diskusijų buvo vienbalsiai priimta sekančio turinio rezoliucija:

ALTS Los Angeles skyrius, savo visuotiniame metiniame susirinkime 1955 m. sausio mėn. 22 d., išklauses ir išdiskutaves pranešimą apie Lietuvos laisvinimo reikalus be padėties ir apie ALTS vaidmenį lietuvių tautos kovoje dėl Nepriklausomybės atstatymo, vieningai reiškia savo įsitikinimą, kad:

1. ALTS ir toliau stiprintų savo veiklą Amerikos lietuvių tarpe, siekdama statute numatytų ir užsibrėžtų tikslų,

2. Domėtusi visais kultūriniais ir politiniais reikalais, kuriuos kelia ir sprendžia viso laisvojo pasaulio lietuviai, siekdami Lietuvos okupacijos pašalinimo ir Nepriklausomybės atstatymo,

3. Tinkamas ir ALTS priimtinas pastangas palaikytų savo spaudoje, moraliskai, materialiskai ir politiškai,

4. Visais atvejais pritartų 1954 m. gruodžio 20 d. New Yorke pasirašytam LTS, LRS, LAS ir LLKS bendradarbiavimo susitarimui, kuris visų tų keturių organizacijų centro vadovybių buvo ratifikuotas 1955 m. sausio 10 d.,

5. Visomis išgalėmis savo tarpe ir visuomenėje remtų pastangas teikti aukas laisvinimo reikalams į naujai įsteigtą šių organizacijų globojamą Nepriklausomybės Fondą ir

6. Prašo, kad ALTS vadovybė remtų šį susitarimą, padėdama jam įsigyventi Amerikos Jungtinių Valstybių lietuvių tautinių organizacijų tarpe, palaikytų savo įnašais ir autoritetu Nepriklausomybės Fondą ir per savo atstovą ALT Vykdomyjame Komite te nedelsiant dėty energingų pastangų, kad atitinkama ALT pastangomis surenkamų Amerikoje aukų Lietuvos laisvinimo reikalams dalis nuo dabar būtų pervadama, šalia Vliko Tautos Fondo, — Nepriklausomybės Fondui.

Br.

DAYTON

GRAZIAI ATŠVENTEM

Vasario 16 d. minėjimas Daytono įvyko šeštadienį, vasario 5 d., parapijos salėje. Kun. V. Katarškis padarė įžangą, pakvietė pagerbti žuvusiuosius ir visi sugiedojo tautos himną.

Kalbėjo iš Clevelando atvykęs Pr. Joga. Meninę programą atliko vietinės jėgos, varg. K. Po-

deris iš Columbus ir svečias dainininkas V. Bakūnas iš Clevelando.

Visa programa praėjo labai gražiai. Aukų surinkta virš \$100. Vasario 16 švente rūpinosi kun. V. Katarškis, F. Gudelis ir kt. Daytoniečiai džiaugiasi patriotiniu darbu Lietuvos garbei.

J. A. Urbonas

KĄ JAUNIEJI SAKO APIE SAVO LAIKRAŠTĮ

Benito Nausėda (Cambridge, Mass.). Aš visus "ėviškėlės" numerius esu surinkęs. Dar ir tuos, kai ji su mama "Dirva" mane lankė. Man ji visados atneša ką nors naujo, ir kas svarbiausia: lietuviškai. Nuo trumpiausio eilėraščio iki ilgiausios pasakos, viskas buvo įdomu.

Eduardas Gregeris (Centralia, Illinois). Aš gyvenau mažame Centralia miestelyje. Lankau sv. Marijos Seserų vedamą mokyklą. Lietuviškai čia nei vieno žodžio negirdžiu. Parėjęs iš mokyklos pirmiausia išmokstu pamokas, o paskui paskaitau "Tėviškėlę", ir paskambinu pianu.

Mes esame čia vienintelė lietuvių šeima, todėl "Tėviškėlę" yra labai laukiama viešnia.

Šarūnas Jurgis Valiūnas (Chicago, Illinois). Redaktoriau, prašau atspausdinti "Tėviškėlėje" ką nors apie šulinį ir nupaišyti kaip jis atrodo.

Algis Bitėnas (Elizabeth, N. J.). "Tėviškėlės" Nr. 2 vakar gavau. Ačiū. Labai įdomus. Tai lietuviškas perliukas. Tik man labai nemiela, kad ją pavėluotai gaunu. Žinau, priežastį tam yra daug, o svarbiausia, kad ne visi vaikai skaitome savo laikraštį. Vaikai gal ir skaitytų, bet tėveliai neišrašo. Žinau vaikų, kuriems tėvai neduoda pinigų laikrašteliui, bet duoda kitiems menkiesiems.

Uosius Juodvalkis (East Chicago, Ind.). Aš labai laikiu "Tėviškėlės" ir negaliu sulaukti. Man labai patinka "Didvyrių keliais" ir aš noriu sužinoti ar tie didvyriai pabėgo iš pilies.

Vėjūnė Svitelytė. Man labai patinka "Tėviškėlė". Ir labiausiai man patinka Skautų palapinėje, todėl, kad aš esu skautė, ir dar skiltininkė.

Užsakykite "Tėviškėlę" savo atžalynui. Tuoju siųskite šį laiškelį TEVIŠKELEI, 2313 W. 91 St., Chicago 20, Ill. Prašau siuntinėti "Tėviškėlę"

Vardas ir pavardė

Adresas

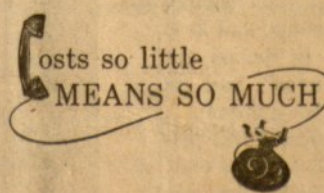
- Siunčiu \$3.00.
- Pinigus pasiųsiu vėliau.

Linksmos Valentinos šventės, mieloji

GERIAUSIAS PASVEIKINIMAS IŠ VISŲ ... ILGOS DISTANCIJOS PAŠAUKIMAS

Ta sentimentali diena yra tik savaitgalis nuo dabar. Tad jeigu esate toli nuo to, kas jums yra arti prie širdies... planuokit jai paskambinti. Ir pasakykit tuos nuosirdžius žodžius, kurių negalėjot parašyti laišku. Ji tai labai įvertins! Žinoma, kadangi jūs taip skubate išgirsti jos balsą, duosite ir jos užmiesčio numerį. Tai yra dvigubai greičiau. Tiesa, ... jeigu taipote tam paskambinimui ... žemos nakties kainos galioja visą savaitgalį pradedant 6:00 vakare, šeštadienį.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

ALT turi įsikišti

HENRIKAS ŽEMELIS

Artinasi Vasario 16 ir 'vėl' visose Amerikos lietuvių kolonijose ALTas rinks aukas Lietuvos vadavimui darbei.

Mes visi gerai žinome, kokiam tikslui Amerikos lietuvių įkūrė ALTą ir ką jis per eilę metų yra gero nuveikęs Lietuvos reikalui. Lietuvos laisvės byla, ypačiai čia Amerikoje, būtų buvusi visiškai kitą padėtį, jei ALTas kiekvieną progą neišnaudotų lietuviškų pozicijų stiprinimui.

Tiesa, anksčiau ir dabar pasigirdavo kritiškų balsų dėl ALTo vieno ar kito atlikto veiksmo, ar jo pareigūnų veiklos. Daug kas nepatenkintas ALTo sekretoriaus ir pirmininko savivaliavimais, nesiskaitymu su visuomenės opinija, stoka ryšio ir informacijų bei neišlaikymu to viršgrupinio principo, pagal kurį ALTas buvo įkurtas ir veikia, tačiau iš esmės niekas nesako, kad ALTas yra nereikalinga organizacija ir kad jos nereikia remti aukomis. Betgi nežiūrint ALTo nuopelnų ir reikalingumo jį remti aukomis — kasmet vis garsiau šnekama, kad neaukosime ALTui, arba mažinsime savo duoklę. Kodėl tas eilinis aukotojas, pilnai suprasdamas tos organizacijos reikalingumą, vis dėlto nenori jos remti? Ar ALTo vadovaujantieji asmenys pagalvoja apie tas priežastis, kurios priveda prie tokių neigiamų nuomonių plitimo?

Neužtenka tai paaiškinti apatijos ir bendro sumaterialėjimo pasireiškimais, nes tikroji priežastis glūdi kur kitur. Dabartinis aukotojas yra samoningas ir jis labai sunkiai atidaro piniginę tada, kai jaučia, kad toji auka nepasiekia tikslo. Tokiu atveju jo nesužadina nei apeliavimai jį patriotiškų įjausmų, nes jis mato ir žino daug dalykų, kurie jo sveikiausio proto išvadomis nėra suderinti nei su tuo pačiu patriotiškumu, nei su tikraisiais Lietuvos vadavimo uždaviniais.

Man atrodo, kad ALTo centras tais klausimais nesirūpina. Jis tik moka įsakyti, prašyti arba bartis, bet jis labai nemėgsta visuomeniškai galvoti ir pašalinti tas kliūtis, kurios kliudo sėkmingai ALTo veiklai. Jie mano, kad visuomenė, tie aukoto-

jai yra negalvojanti masė, kurios vienintelė pareiga, atėjus Vasario 16, aukoti ALTui. Atskaitomybės paprašyti, pastebėjus, nenormalumus nurodyti — tai jau ne tos visuomenės reikalas. Tai tvirtinti aš turiu pagrindo dar ir dėl to, kad pats esu matęs vieną ALTo sekretoriaus su vietos skyriumi susirašinėjamą, kuriame minėtas sekretorius su negirdėtu įžulumu barė tą skyrių už pareikštus ALTo centrui pageidavimus...

Visi žinome, prie kokios apgaltėtos, būklės yra privairuotos dabartinis Vlikas. Jame žymiai mažiau kreipiama dėmesio į tiesioginius uždavinius, negu čia ALTE. Daug nesuklūsimu tvirtindami, jog dabartinio Vliko veikla su tikraisiais Lietuvos vadavimo uždaviniais nieko bendro neturi. Pasisavinimas sau nepriklausomų funkcijų, intrigų kova, kenkimas teisėtiems Lietuvos valstybės atstovams, apsiuokimas prieš svetimuosius, amžini ginčai ir pagaliau laiškų vogimo istorijos — tai daugiausia ką girdime iš tos institucijos, kuri reiškia nuolatines pretenzijas būti augščiausiu organu ir visiems vadovauti. Visa tai mato ir žino plačioji visuomenė, kuri tų pačių netinkamų vairuotojų taip pat nuolat raginama vis daugiau aukoti vadinamam Lietuvos vadavimui, o nieko nedaryti, kad tie metų metais trūnką nenormalumai būtų pašalinti.

Kadangi ALTas didelę dalį surinktų pinigų skiria Vlikui, todėl nenuostabu, jei tie aukotojai nenori savo pinigines atidaryti ir ALTui. Tiesa, ALTas oficialiai aiškinasi (nors praktiškai to nevykdo), jog jis nesikiša į Vliko vidaus reikalus, jo uždaviniai kiti, bet man atrodo, kad ALTas privalo įsikišti ir aiškiai pasakyti Vlikui — arba jūs susitvarkote, arba mes nutrauksime duodamą pašalpą, nes dėl nuolatinių ginčų, intrigų ir savo tiesioginių uždavinių nepaisymo, mes nustosime visuomenės pasitikėjimo ir atsisrūps didelis pavojus mūsų dirbamam darbei.

Tai būtų vienintelis tikras kelias gelbėti pašlijusius laisvi-

nimo institucijų reikalus, nes jei ALTas ir toliau laikysis oficialaus neutralumo, gi praktiškai tą ligonį remis ir šelpsi — gali ateiti toks momentas, jog ne tik Vlikas, bet ir pats ALTas neteks savo egzistencijos pagrindo. Jei mūsų vadinamieji komitetai per 10 metų nesugeba susitvarkyti, baigti ginčus ir intrigas, nedaro nieko tai visuomenė konsoliduoti — tai kas gi belieka daryti? Ar ir toliau toleruoti šią netvarką ir būti nors netiesioginiais tų visų gėdingų darbų talkininkais? Ne. Jei jie patys nesupranta, jei jie per 10 metų nesugeba pamatyti savo veiklos žalingumo — tai tenka bent tokiu būdu parodyti nepasitikėjimą.

Ir čia nieko nepadės kaikiurių reksnių šūkavimai arba tūlos spaudos porinimai, kad, va, atsiranda laisvinimo darbo trukdytojai, kurie agituoja prieš ALTą ar Vliką. ALTą ir Vliką mes visados rėmė ir rėmsime, bet tik ne tokį Vliką ir ne tokias jo darbus, kurie su Lietuvos vadavimu nieko bendro neturi. Kad daug kas nori apsispręsti aukoti ALTui tik pusę ankstyvesnės sumos, arba iš viso neduoti — tai visa kaltė ir atsakomybė už tai krenta tiems netinkamiems vairuotojams, kurie užsimerkę ir užsikimšę ausis daro lyg tyčia taip, kad toji visuomenė galutinai atsisuktų nuo jų vadovaujamų institucijų.

Tokių ženklų jau daug kur matosi. ALTo pareiga užkirsti kelią tam kylančiam nepasitikėjimui ir atstatyti ne tik savo, bet ir savo šelpiamojo orumą.

* SPAUDA *

NEI ŠIS, NEI TAS...

"Keleivis", apkoliojęs V. Ras-tenį už jo paskaitą Toronte visomis savo būdingojo žodyno "grožybės", rašo:

"Bet kad lietuvių visuomenėje dar yra užtenkamai žmonių, kurie pripildo svetainę diktatoriaus atminčiai minėti, tai yra nei šis, nei tas".

(Pagal "Nepriklausomą Lietuvą" tame minėjime buvo susirinkę 1000 žmonių, pagal "Tėviškės žiburius" — tik 600, o pagal rengėjų išduotas programmas — apie 800. Minėta buvo ne kieno atmintis, o Lietuvos prezidentas A. Smetona).

Kitame puslapyje tas pats "Keleivis" aprašo M. Slezevičiaus minėjimą New Yorke, Baltic Freedom House, kurio posėdžių salėje yra apie 40 kėdžių ir dar apie kita tiek stovimų vietų. "Keleivis" rašo:

"Dalyvių prisirinko pilna salė, kas rodo, kad New Yorke vis daugiau pasigendama demokratinio pasirodymo... Gaila, šiame susirinkime nedaug tebuvo jaunosios kartos, kuri dažnai mėgsta vadintis demokratais, tačiau į tokio nuoširdaus demokrato Mykolo Slezevičiaus minėjimą nematė reikalo atvykti, o visokių "vadų" ir demokratijos niekintojų minėjimuose jie lankosi".

Iš tikrųjų, nei šis, nei tas, kai palygini...

ATSIPRASOM UŽ SUTRUKDYMĄ

"Elfos Informacijose" p. Žal-kauskų vardu skelbiama, kad jie nesirengė per Kalėdas vykti iš Reutlingeno į Šveicariją, ir apie tą "sumanyką" sužinoję tik iš "Dirvos".

Mes apie tą sumanyką sužinojome iš vieno p. Žalkausko draugo, kuris sakė apie jį sužinojęs iš p. Žalkausko... Negalvodami, kad čia koks nusi-kaltimas pavažiuoti į taip netolimą nuo Reutlingeno Šveicariją, paminėjome tą žinią, kadangi apie žymių žmonių atostogines keliones laikraščiuose primta paminėti. Jeigu tuo prastarimu būtų buvę sukludytas žodžiui tapti kūnu, labai atsiprašome.

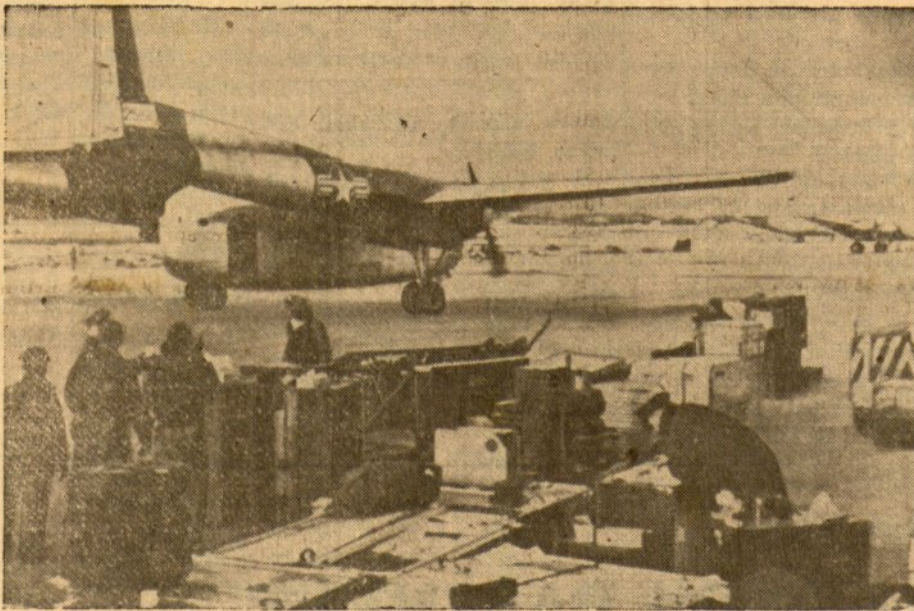
ITIKINANTI PROPAGANDA...

"Sandara" sausio 28 dienos numeryje jau pradėjo propagandą A. L. Tarybos rinkliavai. Aiškindama, kokiems tikslams sunaudojamos aukos, taip dėsto:

"Praeitais metais didesnė pusė Amerikos Lietuvių Tarybos įeigų buvo išleista parėmimui Lietuvos užgrobito tyrinėjimų".

Ir tame pačiame puslapyje paaiškina tų tyrinėjimų rezultatus:

"Keršteno komisija, betyrinėdama raudonųjų maskolių agresiją prieš Lietuvą, suteikė progos ir davė net palaiminimą baltgudžių pasikėlimui prieš visas lietuvių gimes, kurios

JAV karinėj Okinavos bazėj didelis judėjimas. Apsaugos reikmenys skubiai pakraunami į lėktuvus ir siunčiami į Formozą.

pasak minskinių galvočių, visad buvusios jų globoje".

O pirmajame puslapyje, paties redaktoriaus skiltyje, skelbia:

"Kaip tik respublikonai pralaimėjo rinkimus ir patsai Kerstenas nebuvo išrinktas, iš pačios komisijos iškrito dugnas. Pagrindinis darbas buvo atliktas be atodairos, o didžiama dokumentų tapo nugabenta į Georgetown universitetą, kuris yra prie pat Washingtono". (Ir kuriame veikia stipriai prorusiškai nusiteikęs institutas, — verta dar pridėti).

"Pertvarkyti ir atitaisyti kas buvo netiksliai padaryta arba paskelbta bus, savaime, nelengvas uždavinys", rašo redaktorius (— ir gali net didesniosios įeigų pusės nebeužtekti, — toks susidaro įspūdis iš to pasipaskojimo...).

Toliau propagandiniame "Sandaros" straipsnyje skaitome: "Išlaikymas Informacijos Biuro New Yorke yra reikalingas darbingumo ir prestižo atžvilgiu. Tas vienas paima jau apie trečdali tarybos biudžeto".

Geriau būtų buvę pasakyta "ta viena"...

Nepamiršo "Sandara" paaiškinti, kad Vliką irgi reikia remti, nors jo vardo ir nedrįso paminėti, o vadina jį tik "kitomis įstaigomis, siekiančiomis to paties tikslo". Čia "Sandara" pareiškia:

"Ne visi mūsų tautiečiai spėjo išmokti dirbti laisvinimo darbą harmoningai ir sutartinai. Nutraukus jiems paramą, padėties nepagerinsime, bet dar labiau sukomplikuosime".

Vadinasi, traukim pinigines iš kišenių, kad neharmoningas ir nesutartinis darbas išsilaikytų savo disharmonijoje ir nesantarmėje...

Pagaliam, pasisako ir apie pačią Tarybą:

"Tie vajai įkvepia mumyse daugiau ryžtingumo, išsklaido apatiją ir apsnūdimą. Mes, kaip toji ūkininko žagrė, blizgėsime ardami dirvą, o gulėdami pastogėje mes aprūdysim"...

Kai taip kalba pats ALT išdlininkas, tai, atleiskite, — nieko daugiau nelieta, kaip tik giliai giliai susimąstyti...

O MES MANEM, KAD...

Tame pačiame "Sandaros" sausio 28 dienos numeryje skelbiama dar viena svarbi žinia iš Washingtono:

"Dr. K. Jurgėlos, P. Labanausko, Alfonso Petruičio ir A. Vaičiulevičiaus (turbūt, A. Vaičiulaičio) iniciatyva Washingtono tapo sutvertas Rūgštaus Pieno Klubas". Klubo tikslas esąs nuomonių pasikeitime laikytis tik draugingos formos ir mokėti pasigaminti rūgštaus pieno.

O mes manėme... Dievaži, manėme, kad tie vyrai yra sukurę Amerikos Balsą pavergtai Lietuvai...

KAS IR UŽ KĄ JI PAZEMINO?

ALT Vykdomasis Komitetas (per savo Informacijos Centrą) visiems lietuviškiems laikraščiams pranešė iš Washingtono, kad Komitetas ir Informacijų Centras sausio 19 dieną buvo priimti Valstybės Psekretorio (Undersecretary) Loy Hendersono.

United Press visiems nelietuviškiems laikraščiams sausio 26 dieną pranešė, kad tą, sausio 26 dieną, p. Loy Henderson buvo iškilmingai prisaidintas ir tapo Valstybės Psekretorio pavaduotoju (Deputy Undersecretary) administracijos (ne užsienio politikos) reikalams.

WE WELCOME YOUR SAVINGS

Member Federal Deposit Insurance Corporation

Įsidėmėk

DIRVOS

adresą —

1272 East 71 St.

Cleveland 3, Ohio

ANSAS IR GRITA

ERNST WICHERT

(Tęsinys)

Grita pasuko į šoną, kur ant kolonos degė maža lemputė viršum švęsto vandens indo. Ji kaip tik dėl to vandens buvo čia. Klūptelėjo, kaip buvo mačius katalikus darant, skubiai ir smarkiai plakancia širdim pasisėmė sau vandens, gurskį jo nugėrė ir likučiu sudrėkino kaktą ir krūtinę. Tada atsiklaupė ant akmeninių grindų ir paskubom sukabėjo maldą. Vos išsprūdė amen pro lūpas, ji vėl jau atsargiai, kaip ir atėjus, paliko bažnyčią. Daugiau bėgo, negu ėjo, kol vėl sieną pasiekė.

Kam to reikėjo? Grita buvo evangelikė ir, kaip visi lietuviai, savo tikėjimo gana tvirtai laikė. Bet čia turėjo būti toks atvejis, kur tikėjimas atrodė nepakankamai stiprus kažkurioms kliūtims nugalėti, kur tik burtai galėjo pagelbėti. Tokiu burtu jai ir daugeliui jos tautiečių buvo katalikų bažnyčios švęstas vanduo.

Ar burtas vis dėlto veikė ne taip stipriai, kaip ji buvo laukus, arba turėjo būti kokia kita priežastis, kad ji, namo grįžus, atrodė į akis krintančio nerimo kankinama.

Bene dešimt ar daugiau kartų kasdien be jokio reikalo išeidavo į kaimo kelią, pabėgdavo galą, atsisėsdavo ant pakelės akmenų, pasižiūrėdavo į tolimas ir liūdna, nu-leista galva grįždavo vėl atgal.

Geelhaaras, radęs kartą šitaip sėdinčią, pakalbino ją.

— Tu, žinoma, savo brangiojo lauki? — paklausė savo šiek tiek šiurkščiu būdu.

— Tai tau juk nerūpi.

— Aišku! Man tai nerūpi, bet tau tai jau labai. Kurgi tas Vanagas sukirojas, pagaliau? Jis visai pamiršo savo ūkio varžytynių laiką. Tu turėtum jam parašyti, Grita. Jeigu jis dalyvaus, tai galbūt įvartų kainą augščiau ir keletą talerių sau pačiam nugriebtų.

Ji atsuko jam nugarą.

— Kur aš jam rašysiu? — tarė ji, atmesdama atkakliai galvą, — aš juk nežinau, kur jis dabar randamas. Bet nėra jokio reikalo. Jo ūkio jūs neparduosit — dėl to yra karalius.

— Tai tikri svaichiojimai, — murmėjo senis. — Verčiau man gerą žodelį tartų. Bet ką jam begelbėtų, jeigu aš ir turėčiau kantų rybės. Dėl karalienės jis niekad savo gyvenime negalės išsitiesti.

Mergaitė susiėmė galvą į abi rankas ir nutilo. Geelhaaras nuėjo tolyn.

Kai Grita po kiek laiko pakėlė galvą, jos visas veidas iki kaktos žioravo. Ji atsi-stojo ir stipriau užsitraukė skarą, palikdama neuždengtą tik akis. Nepaisydama ledinio vėjo ir krušos, protarpiais praplumpanti iš praskrendančių debesų, paėjo galą plentu tolyn, tuo pačiu keliu, kuriuo paskutinį kartą su Ansu ėjo. Ji, galbūt, tikėjosi sutikti grįžtantįjį, bet kiek besidairė, pa-

žįstamojo pavidalo nebebuvo matyti. Išsėmus ji pagaliau atsėdė ant akmens ir pravirko. Tada iš lėto grįžo atgal.

Kai ji praėjo dvarą ir pasuko į kaimo kelią, jau temo. Ji matė Kristupą Vanagą važiuojant už namų lauku į tiltą vežimu, prikrautu lentų ir senų šiaudų. Jis bus senąjį tvartą nugriovęs, pamanė ji, bet jo netruk-dė, nes žinojo, kad jis neturi iš ko gyventi. Troboje nebuvo matyti jokios šviesos, tik-riausiai ir Urtės nebuvo namie. Ji kiekvieną popietę išeidavo per ganyklas į namus pasie-nyje, kur verpdama truputį užsidirbdavo ir galėdavo išsiplepėti, kiek telpa. Grita kar-tais girdėdavo ją gana vėlai grįžtant ir po Petriko langais triukšmaujant ir keikiant. Namai buvo tušti.

Ji paėjo po beržais, kurių svyrūnės pli-kos šakos, vėjo draskomos, švilpavo ore, truputį patrankė užrakintas duris, kokią mi-nutę pasiklausė po langu ir vėl išėjo į kaimo kelią. Valandėlę ten pastovėjęs ir pasidai-rius, nuslinko pagal tvorą iki perlipimo, at-sargiai persikorė, paliko šulinį kairėje ir pa-suko aplink klėtį ir per sodą vėl į namo kitą pusę, kur buvo užpakalinės durys. Ji žinojo, kad jų viršutinė dalis dažnai būdavo tik įsta-tyta ir, stipriai pakėlus ir patraukus, atsi-darydavo. Taip jai pasisekė įeiti į priemenę, kuri tiesės skersai namų ir kurios vidury po kaminu buvo įrengta virtuvė iš akmenų ir molio. Buvo visai tamsu, bet ji vistik gerai orientavosi name, įrengtame visiškai pagal lietuvišką planą. Vienos durys šone vedė į kampininkės kambarį. Grita ten įslinko, ap-

čiūpinėjo sieną, įieškodama spintos šalia krosnies, atidarė ją tyliai ir pagrabaliojo ranka po abi lentynas. Viename kampe sto-vėjo didelė bonka. Ji išsiėmė ją, supurtė prie ausies ir įsitikinęs, kad joje yra skystimo, pauostė ir nuėjo prie lango, kur dar regėjos, kad ir neaiškiai, prieblanda ant daiktų lau-ke. Tada išsitraukė kažką iš kišenias, uždė-jo ranką lyg piltuvą ant bonko kaklo, išpur-tė į ją tokį popierių, vienaip ir kitaip supla-kė skystimą ir pastatė ją vėl atgal į spintą, lygiai į tą pačią vietą, kur buvo radus. Tada išslinko lauk, įkėlė duris ir lanku per lauką nuėjo į savo senelio namus.

Po dviejų dienų rytą pasklido gandas, kad Urtė Karalienė rasta negyva ganyklose. Buvo žinoma, kad prieš tai vakare verpdama ji skundė skilvio skausmais ir minėjo degti-nę, kad juos numalšintų. Visi buvo įsitikinę, kad su girtaujančia sene negalėję gerai baig-tis. Matyti ji bus pametus kelią, užropojus ant krūmo, per jį pargriuvęs ir šaltą naktį nusibaigus. Tai parašė ir teisėjas lavono ap-žiūrėjimo protokole ir tuo reikalus buvo baigtas.

Kai Karalienė buvo laidojama, Gritos nebuvo lydinčiųjų tarpe. Ji, sunkiai susir-gus, gulėjo lovoje, dejavo ir vaičiojo, lyg mirštant.

Ansas Vanagas turėjo nugalėti sunkią kelionę. Jo ištekliai greit pasibaigė ir jis dabar turėjo prašytis vietos prie stalo ir nakvynei pas galeistings ūkininkus. Jis bu-vo per lengvai įsitikinęs, kad galėsias dau-

giau, negu šimtą mylių, pėsčias nueiti. Oras buvo atgrąsantis. Per dienas pylė rudens lie-tūs ir permerkė jo kailinius. Jo apavas ne-atlaikė prastų kelių ir pradėjo įsinarstyti. Kaikurias naktis jis turėjo praleisti po pli-ku dangum arba atvirose ratų pastogėse, ir tik retai pasitaikė progų galiuką pavažiuoti. Nors jo gelėzinė prigimtis ir atkaklumą ir nugalėjo kaikurias kliūtis, bet galų gale jis slinko tolyn jau visai nusikamavęs, žaizdo-tom kojom ir drugio krečiamas. Neliko nie-ko kito, kaip vienam miestely atsigulti į val-dišką ligoninę. Tik po dviejų savaičių jis bu-vo iš jos išleistas ir tuojau vėl skubiai tęsė savo kelionę į Berlyną. Pagaliau jis savo tikslą pasiekė, bet daug vėliau, negu buvo nusistatęs.

Berlyną jis pažinojo iš savo kariuome-nėje tarnavimo laikų. Jis aplankė vietas, kur jo kuopa susirinkdavo ir mankštindavo-si, bet nesurado jau tų pačių veidų. Tik vir-šila tebebuvo savo senoje vietoje. Jis jį drau-giškai išklausė, bet davė mažai guodžian-čias informacijas, kad ponai karininkai esą perkelti arba paaugštinti, ir kad jis net pats ne tikrai žinąs, kur jie dabar būtų sutinka-mi. Jo buvęs kapitonas, tiesa, tebesąs dar vietoje, bet gavęs batalijoną.

— Tu esi kvailas vyriokas, — tarė jis atvirai jam, — kadėjai tokį tolimą kelią, kai galėjai sau patį pasiųsti. Kaip tu sau galėjai įsivaizdinti, kad su tavim ka-ralius kalbės? Dėl to turėtų visai kitoki žmonės tarpininkauti.

(Bus daugiau)

VISAI SLAPTAI...

PRANAŠINGAS
SAPNAS

V. MEDINIS

Ona Kopūstgalvienė mokėjo sapnuoti. Geras ir naudingas sapnas. Susapnavo kartą debesis iš grynų vilnų, juodų avinėlių vilnučių. Tą dieną vyras parnešė jai dovanų kailinius, gryno karakulio, neblogesnius, kaip Kauno žydelių. Arba, dėl patvyzdžio, dar kitas sapnas. Mat lyg vyrą, lyg moterį, pusiau toki, pusiau kitokį, lyg kipšą, lyg Bimbos žmoną besimaudantią vidury miesto fontano vandenį. Vos užkaitė pietus, atėjo kaimynė ir, lyg verkt, lyg juoktis veidą nustatius, pranešė, kad Juozui Patapui automobilis sulaužė koją. Žinia buvo gera, nes reikia atsiment, kad Patapas, iš vienos stovyklos tuo pačiu laivu atvažiavęs, gavo darbą už du dolerius ir kvoterį, o Kopūstgalvis tik už du. Akipėša. Atsigriebs dabar, tegu!

Bet šianakt Kopūstgalvienė įklimpo į tokį dypukiską sapną, nei į šokių, nei į tokių, be galo kvailių ir neaiškių. Pabunda suprakaitavus, atgal užmiega ir vėl tas pats. Paryčiai pabudus, pačiupinėjo vyro ausis, nosį, savo koją perbraukė per jo koją, pasakė ačiū Dievui ir, apsisukus ant kito šono, vėl užmigo.

Rytą ir iki pat pietų galvojo, galvojo, nieko negalėjo nusitvert, vis galvojo, kol sugalvojo, kad nieko nesugalvos. Čia jau reikėjo pagalbos, ir ne kieno kito, o pačios Ripkuvienės. Sapnus Ripkuvienė aiškino neblogiau už patį Juozapą, brolių parduotą.

— Ponia, padėk man. Toks slogus sapnas po širdim guli, ir bijau, ir žinot, baisiai įdomu, ką jis reikėtų galėtų — meldė Kopūstgalvienė.

— Sakyk, ponička, tuojau pat sakyk, padėsiu, kur nepadėsiu.

— Rodos numirėm. Aš ir Jurgis abu iš karto numirėm. Išsinerėm abudu iš kūnų ir skraidom po orą nei šoki, nei toki. Gera, sakau, kad spėjom insiūrinti, tai nebus niekam klapatu su palaidojimu. Iškilova ant stogo, tai vyras pamatė skylę šalia kamino ir sako, matai, kailis, tai lubas ims pūdyt, reikės užtaisyti, ar ką. Ką tu užtaisyysi, būdamas šitoks, atspirašant, kaip pirdals vandenį. O kam to dabar ir reikia. Mudviejų namai jau pas Dievulį. Neskubėdami, nuo debesies į debesį nušvytruodami, žvaigždžių grožybėm bėsigardžiuodami, pasiekėm ir dangaus vartus. Čia ant tokio lyg rėčio po erdvę plaukiojo šv. Petras su dviem angelais iš šonų, o aplinkui būreliais kyburia vo vėliukės, atplaukė iš viso pasaulio, palikę šiandien mirusius kūnus ir laukdamos, kol bus praveriti ugniniai dangaus vartai. Sveiki atplaukė, pasveikino mudu toks lyg angelas, lyg šiaip koks šventasis ir privedė prie švento Petro. O kas judu būsi ta? — paklausė šventasis. Jurgis Kopūstgalvis su žmona Ona. Šiandien abudu numirėm sava mirtim. Iš kur? Iš Jungtinių Amerikos Valstybių. O kokios tautos? — vis tardė šv. Petras, čia, mat, kaip ir žemėj, vėles mes tautom grupuojam, ką Dievas sutvėrė, to Jis jau ir neina. Tai kokios judu tautos? Mudu jau naturalizuoti amerikona, tikrai su pasididžiumu atsakė Jurgis, ir aš apsidžiaugiau, manau, jau šitokios tautos vėlė tai bile į kokį dangaus užkaborį tikrai nenukiš. Šv. Petras paėmė iš angelo, kurs stovėjo dešinėje, tokią storą knygą, pasisėliojo pirštą ir ėmė verst puslapius. Vartė, vartė, nuo pirmo iki paskutinio nuvertė: tokios tautos Dievas nesutvėrė, jos nėra Dangaus knygoje. Tada angelas iš dešinės pašabzdėjo kažką šv. Petrai į ausį, o šitas linktelėjo galvą ir pasakė mūsų palydovui: vesk judu pas indijonus. Indijonų vėles mudu gerai apžiūrėjo, apčiupinė

nėjo ir net apuostė, o paskui su didžiausiu kliksmu išstūmė lauk. Jie ne mūsų vyras ir moteris, jie baltieji, jų žmonės atėmė mūsų žemes ir suvarė mus į dykumas! — šaukė indijonai. Tai kur judu dabar dėt? susirūpino šv. Petras. O gal čia yra lietuvių? — nusiminęs paklausė Jurgis, mudu pirmiau lietuviams buvoma. Lietuvių, tai žinoma, kad yra! — sušuko šv. Petras, štai, keli ten stovi, o danguj jų pulkų pulkai, garbingi, dori ir Dievui brangūs žmonės. Mudu nuplaukėm ir lietuvių tarpą. Buvo jų ten ir iš Lietuvos, ir iš Sibiro, ir iš viso pasaulio. Iš Amerikos tik mudu tuo tarpu. Jie puolė klausinėti, kaip mes ten gyvenom, ką dirbom, ką turėjom. Mudu neatsikvėpdami, vienas kitą pertraukdami, šokova pasakoti apie dolerius, sutaupas, namus, automobilius, televizijas, laisvę, girėva Ameriką, kaip geriems piliečiams ir reikia daryti. O gerų tikrų lietuviškų knygų apie tėvynę, tikėjimą, mūsų tautą ar turėjot tenai? — paklausė nei iš šio, nei iš to vėlė, kur buvo iš Sibiro atskridus. Tai dabar! pasakiau aš ir ėmiau pasakoti apie skalbiamas mašinas, bet jie visi kad sušuko! — tai ar turėjot tokių knygų, ką, atsakyk, ko dabar uodegą metai? Aš nežinau, atsakiau.

Turėjom, kur neturėsime, jsi-maišė Jurgis, tenai laisvė, kokių nori, tai ir spausdink ir skaityk. Tai kodėl tu nežinai? — užsipuolė jie mane. Kas man rūpi tos jūsų knygos, aš jų neskaičiau. Neskaitei? Galėjai ir neskaitei! — sušuko jie vėl vienu balsu, o du pagriebė mane ir Jurgį ir nutempė atgal pas šv. Petrą. Atsiimk šituodu atgal, šventasis Vartų Sarge, pasakė vienas, juodu išgamos, jie daugiau ne lietuvių, jiems ne vieta mūsų tarpe. Jie turėjo knygų, galėjo pirkti ir skaityti, bet pirkos namus, automobilius, o ne knygas. Mane dar caras už knygų gabenimą iš Prūsų ištremė į Sibirą. O mūsų žmonės Lietuvoje, pridėjo kitas, kažin ką dabar atiduotų, kad tik galėtų gauti ir laisvai skaityti to-

kias knygas, kurių jie Amerikoje neperka ir į rankas neima!

Tai kodėl judu knygų nepirkote ir neskaitei? — paklausė šv. Petras. Aš būčiau ir pirkęs ir skaitęs, ėmė teisintis Jurgis, bet, štai, Ona knygoms nei cento nedavė. Jei tu tokia, parodė pirštą šv. Petras į mane, nenorėjai gyventi, kaip žmogus su žmogum, tai vėl grįši į žemę ir dar gyvensi 20 metų su asilu.

Ir mano akys Jurgis pavirto į asilą, o aš atgal į moterį ant jo nugaros ir abu pradėjom kristi į baisią bedugnę. Aš ėmiau klykti ir pabudau. Tai, mat, koks tas mano sapnas. Supainiotas ar ne?

Ripkuvienė pagalvojo, pagalvojo ir pasakė:

— Saugok savo Jurgį, ponička, jis tau bėdų pridarys. Nei pėdos nepaleisk. Tai ir viskas.

Ir Kopūstgalvienė ėmė saugoti savo Jurgį. Mėnesį, du, pusę metų — nieko baisaus, vis tas pats. Jurgis eidavo į darbą, parėjęs taisydavo namą, žiūrėdavo televizijos, eidavo gulti, o penktadieniais parnešdavo čekį. Kartais užsimanydavo nueiti į kokį minėjimą ar susirinkimą, bet Ona pasakydavo neik, kokia iš to nauda, dar aukas rinks, tai Jurgis ir neidavo. Būtų gal visas gyvenimas taip, lyg svies tu teptas, ir toliau riedėjęs, bet vieną vakarą Jurgis pradėjo spogsoti į sienos ruožą tarpe langų salione. Spogsojo, spogsojo, o paskui priėjo ir sieksniu išmatavo.

— Bus gerai, aš manau, — pasakė jis lyg pats sau, lyg tai sienai.

— Kas bus gerai, ką tu čia nori daryti? — šoko klausinėti Ona.

— Sakau, pirkšim knygų spintą ir čia bus jai gera vieta.

— O jergutėliau! Knygų spintą! Jau pildosi!

— O kodėl ne, Onute. Turim namą, turim automobilį, turim baldus ir rūbus. Nepiriktų neturėt knygų spintos. Juk lyg biskį inteligentais dedamės.

— Kuo esam, tuo ir dedamės! O knygų spintos nereikia ir gana. Kiti irgi inteligentai, o ne švaisto pinigų nei spintoms, nei knygoms. Tu ir tai pinigus me-

DVI KNYGOS

"Milžino paunksmė" — brandžiausias ir įdomiausias Balio Sruogos veikalas. Knygai siužetas parinktas iš Vytauto Didžio laukų, ir jo kovos už Lietuvos karaliaus vainiką yra centrinė veikalo ašis. Istoriniai įvykiai, kaip Lucko, Hrodės suvažiavimai, Jogailienė byla už neištikimybę ir kt. ir asmens: Vytautas Did., karalius Jogaila, karalienė Sionka, Jogailos žmona, švitgrigaila, vyskupas Zbignievas ir kt. pavaizduoti dideliu istoriniu tikslumu, kuo veikalas ne tik priklauso prie geriausiųjų mūsų literatūroje, bet taip ir vaizdžiausias mums taip nežinomos krašto praeities paveikslas.

*

Thor Heyerdahl, jaunas norvegas mokslininkas, bestudijuodamas gyvūniją Polinezijoje, Ramiojo vandenyno salose, susidomėjo keistais akmeniniais paminklais, išlikusiais iš žilos senovės, ir senų žmonių mėgiamomis legendomis, nuostabų panašumą turinčiais su tokiais pat akmeniniais paminklais ir legendomis vakarinėje Pietų Amerikos dalyje. Iš šių sugretinimų kilo teorija, kad mislingoji polineziečių tauta prieš penkiolika šimtmečių atsikraustė į šias salas iš Pietų Amerikos. Ši teorija mokslininkų tarpe nesulaukė jokio dėmesio, ji atrodė paprasčiausias lakios vaizduotės padarinys, nes mažiausia 8000 km. atstumas tarp Pietų Amerikos vakarinių pakraščio ir Polinezijos salų praplaukti rastų plaustais neįmanoma, o prieš 15 šimtmečių Peru ir kaimyninių kraštų indėnai gyveno akmens amžiaus kultūroje ir be rąstų plaustų nieko daugiau nežinojo.

— laikraštį užsisakei. Kiti nei to nedaro.

— Tai pagaliau turėsime pinigų ir visko, ir ausys mums išaugs, kaip asilų be knygų ir be laikraščių namuos! — kaip ir supykė Jurgis.

— Jau aš verčiau gyvensiu su asilu, negu su tokiu vyru! — ėmė verkti Kopūstgalvienė ir nutarė saugot Jurgį visą amžių.

laivininkystėje. Thor Heyerdahl teliko tik viena — pačiam perplaukti Ramųjį vandenyną plaustu ir tuo įrodyti savo teorijos teisingumą, ką jis 1946 m. vasarą ir padarė.

Thor Heyerdahl ne tik drąsus mokslininkas, bet ir talentingas rašytojas. Knyga parašyta taip gyvai ir įdomiai, "Kon-Tiki" nuo pat pasirodymo knygų rinkoje tapo "best selleriu", sulaukusiu vertimų į visas kultūringąsias kalbas ir tapusiu gausiausiai skaitoma knyga tarp Norvegijos ir Japonijos. Knygos skaitytojų skalė plačiausia, ji įdomi tiek seniesiems, tiek naujiesiems mūsų ateiviams, tiek senimui, tiek jaunimui, tiek vyrams, tiek ir moterims. Knyga gausiai iliustruota, su kelionės žemėlapiu ir rečiau sutinkamų žodžių žodynėliu gale.

IŠTIKUS GĄISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba kanda tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja draudos kompanijos pirm, ne gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS
609 Society for Saving Bld.
Telef.: MAIN 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 252

KRYŽIUOČIAI

*H. Sienkievičiaus garsų istorinį romaną savo puslapiuose spausdina KARYS — 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y. — pradėdamas 1955 m. sausio numeriu.

Siunčiu prenumeratą \$5.00 už 1955 m., prašau siųsti man KARI.

Vardas, Pavardė
Adresas

GREETINGS and BEST WISHES

THE GEOMETRIC STAMPING COMPANY

1111 EAST 200th STREET

IV 1-3800

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends

GRABLER MFG. COMPANY

6565 Broadway

MICHIGAN 1-9260

Geriausai sveikinimai ir linkėjimai
mūsų draugams ir rėmėjams
visiems lietuviams

THE GREAT LAKES SASH & DOOR CO.

SERVING THE GREATER CLEVELAND
SINCE 1920 WITH QUALITY

Wood for Products

3820 Lake Side Ave.

EN 1-0644

Geriausai sveikinimai ir linkėjimai
mūsų draugams ir rėmėjams

ARLINGTON LUMBER CO.

COAL SUPPLY

J. J. STANKUS, owner

1401 Chardon Road

KE 1-5220

Geriausai sveikinimai ir linkėjimai
visiems lietuviams

ORBAN'S FLOWERS

SINCE 1925

WE GROW OUR OWN FLOWERS
CORSAGES—HOSPITAL—FUNERAL
IMMEDIATE CITY—WIDE DELIVERY

Phone RA 1-1500

11520 Buckeye Rd.

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO'S BASEMENT

SVARBUS PIRKNYS! IŠTAIKINGOS LABAI STOROS 100% VILNOS

9.12 AR 15 PEDŲ PLOCIO SULYGINTI

WILTON BROADLOOM

GAMINTI PARDAVIMUI

PO 9.95 KV. JARDA

Kiekvienas jardas puikios rūšies!

Vertė, kurią galima surasti
tik May Co.'s Basement

6.96

kvadratinis
jardas

Tiktai May Co.'s Basement žinomas visam Clevelande dėl puikių kilimų už žemas kainas... gali pasiūlyti tokią vertę! Kadangi mes užsakėm viską, kiek šis fabrikas pagamins (3000 kv. jardų) jis davė nepaprastą nuolaidą... įgalinant šią prekę parduoti už taip žemą kainą. Nusipirkit šį kilimą anksti.

Prašome atsinešti kambario išmieras
The May Co.'s Basement Rug Department

Šios populiarios
dekoratyvinės
spalvos

- Pilka
- Žalia
- Beige

Šios populiarios dekoratyvinės spalvos

STUDENTŲ ŽODIS

Nr. 29

Redaguoja: L. Griškelytė, Vyt. Kavolis ir R. Mieželis. Red. adresas: Vyt. Kavolis, Wm. James Hall 106, Harvard University, Cambridge 38, Mass.

Nr. 29

Akademinių solidarumo deklaracija

Kolegės ir Kolegos,

Kartu su visuomene dešimtąjį kartą tremtyje minėdami Lietuvos Nepriklausomybės sukaktį, randame reikalingą kreiptis į lietuviškąją studentiją, kviesdami ją ypač šiais metais atnaujinti bendrąjį pasišventimą pavergtos Lietuvos laisvės reikalams. Atstovaudami įvairių pasaulėžiūrinių, visuomeninių bei politinių pažiūrų akademinių jaunimą, šiame deklarujame vieningą lietuviškosios studentijos valią dedikuoti įgytą akademinių švietimą bei sugebėjimus Lietuvos laisvės atstatymui ir jos nepriklausomybės atkūrimui.

Vienijamiesi su krašte kovojančia rezistencija, reiškiamo savo nusistatymą išugdyti studentijos tarpe gyvą ryšį su kovojančiu kraštu ir kviečiame visą studentiją savo darbą, asmeninius ir visuomeninius santykius bazuoti meile lietuviui, siekiant harmonijos mūsų darbuose, pagarba žmogaus asmeniui ir jo nusistatymams, kad mūsų tarpe išaugtų vienybė, pagrįsta individualių pasaulėžiūrinių ir politinių bei visuomeninių pažiūrų vertinimu bei respektavimu. Tokia vienybė bus stipri kaip ir krašte kovojančių mūsų brolių.

Kviečiame lietuviškąją studentiją į šitokią vienybės ugdymą, tarpusavio individualius ir visuomeninius santykius reguliuojant pagal krikščioniškuosius moralės principus. Tikime, jog mūsų susiklausymas bus išreikštas augstų tos moralės standartų laikymusi mūsų suvažiavimuose, rinkiminėje akcijoje, mūsų organizacijų ir bendram Lietuvių Studentų Sąjungos JAV gyvenime.

Tikėdami į demokratine, neuniforminę vienybę, kviečiame koleges ir kolegas šią vienybę išreikšti nuolatine daugumos pagalba mažumai mūsų visuomeninių organų veikloje.

Demokratiniai suprata vienybė yra didelė vertybė, kurią brangindami mes, žemiau pasirašę, randame prasmingą priminti studentijai mūsų Tėvynės laisvės šventės progą, kad suintensyvinę visų mūsų pastangų dėka lengviau ir efektingiau atsiektume visuomeninį solidarumą, kuris bus taip reikalingas nepriklausomos Tėvynės kūrybiniam darbui.

Parašai:

V. Černius, V. Banelis, A. Barzdukas, P. Butkys, J. Dėdinas, A. V. Dundzila, L. Griškelytė, B. Juodelis, V. Kamantas, V. Kavolis, J. Kazlauskas, A. Kerelis, A. Kėželis, R. Kontrimas, V. Kleiza, B. Mačiuka, R. Mieželis, L. Sabaliūnas, J. Šmulkštys, A. Sužiedėlis, D. Tallat-Kelpšaitė, V. Valatkaitis, V. Vygantas, V. Žvirzdys.

Ką reiškia Santara

Būsiu, turbūt, ne vienintelis santarietis, kuriam atvejų atvejais paklūsimas klausimas: kas yra Santara ir ko gi ji siekia, kam nepakanka esamųjų organizacijų? Šios eilutės yra kuklus bandymas iš penkių mėnesių santarietiškos veiklos perspektyvos išskirti vieną kitą santarietiams būdingesnį bruožą.

I

Visam Amerikoje atsidūrusiam mūsiškiam jaunimui yra bendra, kad jie, išugdyti lietuviškos kultūros, šiandien susiduria su svetimos aplinkos reikalavimais ir turi spręsti įvairias žmogiškas šio susidūrimo problemas. Juo ilgiau tremtyje gyvenime, ir juo jaunesnis kartas į savo eiles įvesime, juo aktualesnė bus ši problema. Padėti ją spręsti yra kiekvienos organizacijos ar inteligentiško individo užduotis. Mes nesame iš tų, kurie, augstai iškėlę vėliavas su garbingais prašais, palieka eilinį savo narį vieną su savo problemomis ir vizijomis. Mes esame, kad, pasiliekdami kiekvienas atsakingas už save, draugė gyventume ir kurtume. Mes norime savo gyvenimą pripildyti bendruomeniškumo sąmone, nurodancia mūsų vietą viso mūsų visuomeninio, kultūrinio ir politinio gyvenimo baruose. Ir mes norime į juos ateiti, ne kaip pasimetę individai, o kaip jaunatvišku dinamizmu nešanti ir bičiuliškom draugė susibūrusi ateities Lietuva.

Dauguma tremties jaunimo jaučiasi tvirtai įsipareigoję kovoti dėl Lietuvos išvadavimo. Santarietiai yra šių pastarųjų eilėse; iš kitų jaunimo organizacijų jie išsiskiria tuo, kad bendroji kova dėl Lietuvos išvadavimo santarietiams yra esminis

jų susibūrimo ir organizacinės veiklos pagrindas. Santarietis pagimdė tremtis ir jos reikalavimai. Mūsų buvo bendra pažiūra, kad tai, kas šiuo momentu lietuviškajame gyvenime — visame jo visuomeniniame, kultūriname ir politiniame pulsavime — svarbiausia, yra konkreti veikla, jos nesukerpanč, nevertinant, nelaužant ir neskaldant pagal savųjų dogmų reikalavimus. Ne kova dėl abstraktių tiesų (plg. Draugas, 1955 sausio 13 d., 2 psl.), suprantama — dėl s a v o tiesų, mums atrodė "svarbiausia", bet aktualių lietuviškų užduočių atlikimas. Mus jungia ne bendra ideologija, tinkama visiems laikams, o bendra akcija lietuviškuosiuos laukuos, reikalinga š i a n d i e n (todėl, nors pažiūromis ir skiriamės, veikloje esame mažiausia tiek vieningi, kiek jėzuitų ordenas).

Santarietiai jungia tuos, kurių vertybių hierarchijos viršūnėje yra kova dėl Lietuvos išvadavimo; ir kurie todėl ryžtasi bičiuliškai priimti visus kitus skirtumus tuose, kurie taip pat pripažįsta lietuviškuosius reikalavimus esant visų savo vertybių augščiausia vertybe.

Tik sąmoningas žmogus ištesės šioje kovoje; tik tautiškai tvirta asmenybė užtikrins šio darbo tęstinumą. Todėl, ruošdamiesi ilgametei išeivijos kovai, santarietiai vienu pagrindiniu jos metodu laiko dar jaunesnės kartos ugdymą susipratusiai jos dalyviais. Asmeninis ir organizuotas pačių santarietų įsijungimas į laisvinimo darbą ir paruoštų bei sąmoningų ateities kovotojų ugdymas tuo būdu yra dvilypis tikslas santarietiškosios vertybių skalės viršūnėje.

Būsimųjų kovotojų ugdymas negali reikšti vien tautinio susipratimo skatinimą. Mūsų užduotys reikalauja v i s o ž m o g a u s ir visą žmogų turime paruošti. Todėl santarietis tikslas yra ateities metų lietuviškąjį žmogų išugdyti principiškai, kovinga, veržlia pilnutine asmenybe. (Tokia asmenybė ir būtų "moralinės problemos", kurią S. Šimoliūnas laiko santarietiams svarbiausia, išsprendimu. Drauge ji mums duotų žmogaus tipą, pajėgų ugdyti lietuviškąją kultūrą, kurios reikalingumą esame pabrėžę "Laisvo žmogaus kelyje į lietuviškumą"). Šio tikslo santarietiai siekia ne tik savo eilėse, bet ir kitur, kur jie turi sąlygas veikti.

Tvirtai pagrįsta asmenybė viena tegali užtikrinti žmigiškai gilų ir turtingą lietuviškumą ir šiandien mums ypač reikalingą kovos dvasią.

Mūsų kova dėl laisvės yra tokio pobūdžio, kad jokia organizacija negali nei galvoti apie jos sau monopolizavimą. Ji tegali klausti, kaip ją suaktyvinti visoje lietuvių bendruomenėje ir kaip pačiai į tą darbą geriausiai įsijungti. To klausia ir Santara. Turi ji ir pora konkrečių atsakymų.

Pirma, ji mano, kad tas pats veiksnys, kuris sustiprintų visos bendruomenės pajėgumą laisvės kovoje, būtų ir geriausias aktyvumas patraukti jaunąją kartą į šią bendruomenės akciją. Antra, tas veiksnys yra išmintingas bendruomenės persiorganizavimas. Toksai persiorganizavimas tuo būdu tampa sąlyga, kuri reikalinga santarietų tikslų atsiekimui. Todėl santarietiai siekia ne vien jaunosios kartos dalyvavimu sustiprinti ir ateitin pratesti mūsų tautinę veiklą, bet ir įgyvendinti tam tikras mūsų visuomeninio gyvenimo reformas, be kurių pamintojto tikslo atsieikimas būtų neįmanomas arba bent žymiai apsunkintas.

Kokio persiorganizavimo norime? — Tokio, kuris atitiktų realias išeivijos gyvenimo ir šiandien reikalingo tautinio darbo sąlygas. Mums nesvarbu atitikti visą žmoniją apimančius judėjimus, bet būtina taip suorganizuoti savas negausias lietuviškas jėgas, kad jos duotų daugiausiai energijos mūsų darbui ir mūsų kovai. Nes tik šitos — mūsų pačių — jėgos yra pesalygiškai atiduodamos tam, kas mums — ir, deja, vien tik mums — svarbiausia. Tam, ką apleidome vaikystėje ir į ką grįžtame kiekvienu kūrybinio savo minties ir veiklos žygiu.

V. K.

ASS ŽIEMOS STOVYKLA

1954 metų gruodžio 27-30 dd, Mesick, Mich. įvyko akademikų skautų žiemos stovykla-studijų dienos. Stovyklon buvo suvažiavę per trisdešimt studentų skautų iš Detroito, Clevelando, Urbano ir Chicago.

Stovyklai vadovavo ir už jos puikų pravedimą atsakingi Altona Ščiukaitė ir Vytautas Černius. Ši stovykla buvo dvejetainio pobūdžio; ji buvo išvyka į gamtą ir kartu atstojo akademikų studijų dienas. Dienos metu buvo džiaugiamasi žiemos sportu — vakarais dalyvaujama įdomiai praveistose pašnekesiuose.

Stovyklą atidarė savo kaip ir visada įdomiu žodžiu dr. M. Budrienė, pirmininkė. Pirmo vakaro pašnekesį pravedė Gražina Čaplikaitė, kalbėjusi "Psichologinėmis Temomis". Sekė skau-

Vivat Academia!

(Reportažas iš Illinois Universiteto Urbanoje)

...Gyvenimo knyga skaityk laps į lapą, Nestodams, kad kartais į tinguos klūvęs, Tu nesupelytum ir neitum į kapą, Be likusio ženklų, kad žmogumi buvęs...

(Kudirk)

Kai rudens vėjai atšaldo vasaros atostogų įkaitintus kūnus ir stovyklų bei iškykl malonumais įaudrintas širdis, lietuviškoji šių dienų studentija vėl traukia iš lentynų apdulėjusias knygas ir, suskaičiavusi atostogų metų fabrikuose ir raštinėse užkaltus dolerius, planuoja tolimesnį studento kelią.

— Vos keturi šimtai. Kaip reikės išsiversti bent pirmą semestrą! Antram gal šalpos fondas duos, nors jie irgi ubagai. Lyg tyčia šią vasarą, po vėlniais, nė viršvalandžių nebuvo!

— Nenusimink, kolega! Juk žinai Illinois universitetą Urbanoje. Mokslas pigus. Dirbsi dvi valandas valgykloje ir būsi pavalgęs. Tik už butą ir knygas turėk ekstra valiutos. Matysi, kad subalansuosi.

— Į Urboną? Ten, kur susibūres lietuvių studentijos kiekiausias branduolys, kur chichiečiai iš Navy Pier'o važiuoja? Sakyk, kuriuo keliu sukty?

— Iš Chicago spausk tiesiai į pietus. Kai po 135 mylių įvažiuosi į medžiūose paskendusį miestuką, kurio gatvėse kels triukšmą jaunimo būriai su knygomis parankėse ir vėliai vakare namų verandose azartiškai bučiuosis porėlės, žinok, kad esi Illinois Universitete, Urbanoje. Pasukęs žaliaja gatve, pagalvosi, kad esi didžiuliame parke, tačiau tas svajonės sugriauš pro medžius bėgsitėbia į viršų plačiai pasklidę didingi universiteto pastatai.

Su augstais radijo stulpais ir pasipūtusių radaro lizdu ant stogo pasitiks tave išsiriškiavę naujėlačiai technikos fakulteto pastatai su gretimais pasislėpusiomis laboratorijomis ir psichologijos mokslų rūmais. Augštame teisių fakulteto rūmų bokšte monotoniškai nuskambės laikrodžio dūžiai, o rudens saulėje nerūpestingai arabai trankys ping-

tų visada laukiamas "Sumuštinis" kartais pertrauktas dainų, kurias pravedė Stp. Juodvalkytė.

Antrojo vakaro metu akademiko skauto dabarties pareigomis kalbėjo A. Avizienis ir L. Sabaliūnas. Jei pirmasis žvelgė daugiau į pačią organizaciją ir jos problemas, tai antrasis daugiau dėmesio kreipė į akademinės skautijos veido formavimą, surišą su šių dienų aplinkybėmis. Vakaras buvo praleistas gyvomis diskusijomis.

Trečią pašnekesį pravedė A. Augūnas ir D. Variakojytė. Buvo diskutuojamas mišrių vedybų klausimas. Diskusijos įgavo gilesnio pobūdžio, ėjo vis aštryn ir aštryn. Viena grupė į visą šį mišrių vedybų klausimą žiūrėjo daugiau iš asmeniškios laimės pusės; jei asmuo čia tampa laimingu, tokios vedybos yra pateisinamos. Kita grupė bandė šį vedybų klausimą risti su mūsų, t. y., tremtinių, pareiga tautai, tikėdami, kad nutautimo problemai išspręsti grynai lietuviškų šeimų sudarymas yra būtinas. Dar trečią grupę tvirtino, kad individo laimė yra lemiančios reikšmės, tačiau ta laimė bus juntama tik lietuviškoje šeimoje.

Muzikos valandėlę pravedė ir savo kūrinius skaitė Beata Monstavičiūtė, Liuda Griškelytė, Antanas Dundzila ir Vytautas Černius.

Stovykla išsiuntė padėką B. Kvikliui už "Akademines Skautijos" išleidimą ir pasveikinimą min. Br. Balutį jo septyniadesimt penkių metų suakutintų proga.

(1.)

pongią Illini Union rūmų verandoje.

Jei tau norėjosi surasti Illinois Universitetą, kurio aštuoniolika tūkstančių studentų sudaro atskirą miestelį su visomis institucijomis, žinok, kad esi jau čia ir gatvės pakraštyje gali palikti savo skardinį, dulkėtą "žirgą", kuris čia naudingas tik savaitgaliais...

VALSTYBĖ VALSTYBĖJE

Jau 87 metus gyvenęs universitetas išsitiesė net per du greta stovinčius miestelius: Urboną ir Champaign. Jei miestelius skiriančios gatvės viena puse važiuosi, — būsi Urbanoje, jei kita, — būsi Champaign; tačiau faktiškai pats universitetas sudaro atskirą miestą, ir jo visam rajonui apeiti aplinkui reikėtų poros valandų.

...Rudens saulė šelmiškos blondinės žvilgsniu iš po rūko blakstienų glosto žaliarūbį klevą, kuris iš kuklumo nurausta visais savo lapais. Ažuolų ir liepų alėjos nekreipia dėmesio į užsisvaiojusias šiaurietes egles ir, lyg pavasarį, paslapčiomis flirtuoja.

— Kolega! Beržas! Pažiūrėk, koks puikus baltarankis beržas, — nustemba Dalia iš susijaudinimo net pamiršusi ištikimybę būsimam seržantui... Tikrai! Stambus, gal universiteto amžiusas beržas parko kampe santūriai sveikina šiaurietes ir taip sentimentalai primena beržų alėjas toli palikusioje Tėvyneje.

Malonu ištrūkti iš aprūkusios ir triukšmingos Chicago. Malonu pamiršti autobusus ir tramvajus, ir negailestingai daužyti puspadžių į myliomis besitęsiančius asfalto takus žaliame universiteto rajono kilime. Tačiau vingiuojasi toli ir užsibaigia prie raudonuojančios kolegijų "pilies" — L. A. R. bendrabuvys visiška nederina su savaitgalių nuotaikomis ir iš Chicago atsivežtais prisiminimais...

— Ponas architektė, paskolink man savo sportinius batkus, — buvęs motorizuotas, dabar nusipėstines kolega bando draugo karitatyvinius jausmus. — Per tą nesibaigiantį ėjimą batai visus pirštus nuėdė. Ir tas L.A.R. taip toli nuo Newman Hall...

Automatiniai skambučiai subirbia koridoriuose ir tūkstančiai jaunų veidų užlieja takus ir šaligatvius. Beskubančios voros nutysta nuo istorijos rūmų iki milžiniškų chemijos laboratorijų ir toliau pasuka į humanitarinių mokslų rūmų pusę. Komersantai traukia pro bibliotekos rūmus, kurie turimomis knygomis skaitomi ketvirtroje vietoje J.A.V., iki ekonomijos fakulteto rūmų, o architektai spaudžia dar pusę mylios į pietus prie savo išgarbintų ir išaugstintų projektų bei modelių, ir toliau į ieško naujo stiliaus XXI amžiu.

— Kęstai, ar jau užbaigė savo "špokininką"? — humanitarė erzina gyvenimo pulsą pamiršusį architektą.

— Špokininką! Aš tau, brangioji, suprojektuosiu tokią vilą Sandūmuose ant Michigano kranto, kad net Jūratė pavydės su savo gintaro rūmais. Tik skubėk Kastytį susirasti...

— Kastytį? Sena dainelė! Geriau turtingą amerikoną!...

Stiklo kepurėmis šviečiančios oranžerijos ir agronomijos bei namų ruošos mokslų rūmai su laiko dalį plaukiančios studentų minios savo klasėse, o nemažas būrys mėlynakių bei tamsiaplaukių į gyvenimą linksmai žiūrinčių gražuolių patraukia pro įvairiais tonais aidinčius muzikos fakulteto rūmus ir astronomijos bokštą, tiesiai į mergaičių Kūno Kultūros rūmus. Tik inžinieriai skuba prieš srovę į šiaurinėje universiteto dalyje bestovinčios technikos "stebuklus" ir, studentų valgykloje išgėrę kavos puoduką, toliau konstruktuoja atomines raketas pas Marso gražuoles, nes universitete esanti moterų proporcija 1:3 prieš vyrus visiška nederina su savaitgalių nuotaikomis ir iš Chicago atsivežtais prisiminimais...

UNIVERSITETO DIEVAI

Nerasi Amerikos universitete margaspalvių korporacijų kepuraičių kaip senajame Heilberge ar mūsų Kaune. Kolegos nebežvangina špagų ant šilkinų juostų ir neskaičiuoja veiderandų, gautų beginant gražuolės garbė ar alaus bokalą. Nerasi čia ir vienišos miško aikštelės, nei alpančių damų, suskambėjusių dvikovų smūgiams. Jų vietoje stovi didžiulis sporto stadionas, praktiškai paskirtas futbolui ir, vietoje vienos gražuolės, septyniadesimt tūkstančių smalsuolių stebi čia keliolika "riterių", kurie žaidimo įkarštyje, kaip degtukas laužo vienas kito šonkaulius. Tai jie, futbolistai. Šiandien jie universitetą "dievai" ir damų labiausiai garbinami "riteriai". Stadione susitinka universitetų rinktinės komandos ir vieni "dievai" turi nusilenkti kitiems.

— Kolegos, filosofas prakišo derybas iš dešimt alaus bonkų! Paskui mane marš, visi į "Kapi-tolį"! — džiaugiasi pasisekusiomis lažybomis narsus futbolo (amerikoniško) garbintojas. Ir taip po rungtynių alus liejasi per stalus ir net grindis studentiškuose baruose, kurie primena Goethes "Faustą" ir Auerbacher Keller...

Dar prieš rungtynes užverda viso studentų miesto gyvenimas. Iš vakaro parke prie reprezentacinių rūmų susirenka studentija su skambiais plakatais komandos padrašiniui; su fake-lais ir orą drebinančiais šūkių: "Sumušt priešą!" Šimtinis orkestras trenkia pergalės maršus. Pasakomos ugningos kalbos iš komandų pusės, kad priešas tikrai kris! Transliuojama net per radijo. Tūkstantinei studentų miniai kaukiant, rūmų balkone pasirodo universiteto dievai, — futbolo komanda. Visas vakaras praeina begalo karingoje nuotaikoje ir universitetas pavirsta į didžiulę senovės indėnų stovyklą karo kirvį išklaus.

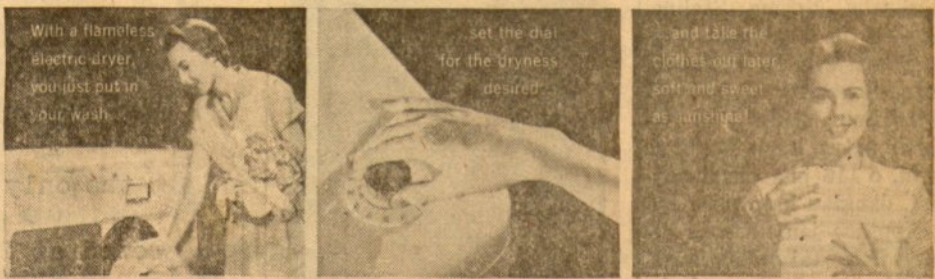
— Einį į kiną su Regina,

— Tik ne į kiną! Šiandien juk futbolo sezono atidarymas ir bus (Perkelta į 6 psl.)

NESTEBĖTINA, KAD JŲS NUVARGSTAT SKALBIMO DIENĄ...

NEBENT JEIGU TURITE ELEKTRINĮ DŽIOVINTUVĄ!

Skalbinas yra netoks sunkus, kad labai vargintų. Bet tas džiovinimas! Namų ruošos ekspertai apskaičiavo, kad vidutinio dydžio savaitės skalbinius pakabinti ir nuimti užima keturias valandas ir 2500 žingsnių. Nė nepaminti nesiojimo sunkių drėgnų skalbinių krepšių.

Elektrinis džiovinimas visa tai pašalina įdeat skalbinius į džiovintuvą, nustatant mygtuką, ir po 30 ar 40 minučių grįžus išmat drabužius. Mažiau kaip šeštadalis darbo ir laiko!

Svelniai judinami, kol džiova, jūsų drabužiai tampa minkšti ir švelnūs, — geriau negu nuo saulės šviesos! Jie turi taip mažai sulankstymo, kad daugelį jų galite padėti be lyginimo. Ir likusieji lengviau ir greičiau lyginami. Elektrinis džiovinimas sutrumpina jūsų lyginimo laiką trečdaliu ar daugiau.

Elektrinio džiovinimo kaina, įskaitant prijungimą, yra mažesnė negu bet kurios kitos visiškai automatinės rūšies. Kodėl nepamatyti elektrinio džiovinimo pas savo krautuvininką?

Iš tūkstančių šiaurės rytų Ohio moterų, dabar turinčių džiovintuvus... 7 iš 10 pasirinko elektrinį... BE LIEPSNOS, SVARU AUTOMATINI!

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

Visi į lietuvių tautos šventę

Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyrius Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 37 metų sukakties minėjimą rengia šį sekmadienį, vasario mėn. 13 d.

Tą dieną abeiose parapijų bažnyčiose 11 val. bus laikomos pamaldos. Nuo 1 val. iki 5 val. ALTO specialūs atstovai aplankys visus Clevelando lietuvius su aukų lapais. Aukus Lietuvos laisvinimo tškai paremti galima iš anksto įteikti valdybos nariams arba atiduoti ir iškilmingo minėjimo metu. Aukų rinkimas bus tęsiamas visą savaitę. Kurie nespės paaukoti per šią savaitę, aukas dar galės įteikti ir vasario mėn. 20 dieną po pamaldų spaudos kioske.

Iškilmingas minėjimo aktas rengiamas 6:00 val. vakaro radijo stoties WHK salėje, 5000 Euclid Ave. Akto metu į Clevelando lietuvių kalbės Lietuvos Laisvės Komiteto narys Vytautas Vaitiekūnas. Minėję programą atliks Clevelando menininkai — solistės Juzė Krištolaitė ir Aldona Stempuzienė bei pianistas Andrius Kuprevičius. Menininkai yra parengę specialią programą.

Savo specialia deklaracija Ohio Gubernatorius Frank J. Lausche Vasario 16 d. yra paskelbęs visam Ohio kaip lietuvių dieną, o Clevelando miesto meras Anthony Celebrezze vasario mėn. 13 dieną paskelbė Clevelando miestui kaip lietuvių dieną. Abi šios deklaracijos bus iškilmingai paskelbtos minėjimo metu.

Minėjimo išvakarėse ALTO Clevelando skyriaus valdyba rengia visų pavergtųjų tautų atstovams Clevelande draugišką priėmimą.

Į minėjimo koncertą įėjimas \$1, moksleiviams 50 c., o vaikams nemokamai.

Vasario 16 minėjimas Clevelando Lietuvių Tautinės Sąjungos skyriuje

LTS nariai savo tarpe kasmet mini Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo dieną — Vasario 16. Tas minėjimas šiemet įvyko K. ir O. Karpių namuose vasario 6 d., dalyvaujant 45 sąjungos nariams. Minėjimo proga kalbėjo Valdybos pirm. K. Karpius ir vicepirm. St. Nasvytis.

K. Karpius apžvelgė Amerikos lietuvių veiklą 1918 m. rėšy su Lietuvos Nepriklausomybės iškovojimu. St. Nasvytis savo kalboje davė vaizdą Lietuvos padėties nuo 1863 m. iki 1918 m. Vasario 16, kartu apžvelgdamas lietuvių tautos pastangas ir veiklą, kurios privėdė prie Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo ir atstatymo. Buvo paliesta ir lietuvių veikla už Lietuvos ribų — Rusijoje. Jis palietė Amerikos lietuvių vieningą sutartiną darbą vaduojant pavergtą Lietuvą.

Clevelando Lietuvių B-nės pirm. St. Barzdukas sveikino minėjimo dalyvius ir kvietė visiems sutartinai dirbti tėvynės išlaisvinimo darbą.

Minėjimą pravedė v-bos sekr. E. Karnėnas. Minėjime pagerbti žuvusieji ir nukentėję dėl Lietuvos laisvės. Minėjimas baigtas Tautos himnu.

Minėjimo pobūviui daug talkino O. Karnėnienė, Židonienė, Eidimtienė, Salasevičienė, Karalienė ir kt.

Pravedant minėjimą daug prisidėjo parengimo komisija: Salasevičienė, Eidimtas ir Salasevičius.

Padėka

Dr. K. Pautieniniui, už padarytą sūnui sėkmingą gerklės operaciją, nuoširdžiai dėkoja

M. ir A. Balasevičiai

Mirė P. P. Muliolis

Clevelando lietuviams gerai pažįstamas daugelio organizacijų narys ir veikėjas P. P. Muliolis mirė 1954 m. vasario mėn. 4 d. 10 val. ryto. Jis ilgesnį laiką sirgo, buvo operuotas, bet vėžio liga, einant 68 metus, pakirto. Velionis yra daug dirbęs lietuvių tarpe, daugeliui organizacijų vadovavęs, padėjęs joms įsisteigti. Paskutiniu metu, atvykus daug naujų talkininkų, visuomeniam darbe buvo pasyvesnis. Clevelande paliko daug artimųjų, žmoną, tris sūnus, dukteris ir broį Igną Muliolį su šeima. Palaidotas Kalvarijos kapinėse.

Tradicinis Užgavėnių balius,

rengiamas Lietuvių Tautinio Akademinio Sambūrio, įvyks vasario mėn. 12 d. 8 val. vak., 1960 E. 79 St., Colonial Gardens salėje. Gražiai padengti stalai — paruošti skanūs užkandžiai bei gėrimai, šeimyniška jauki nuotaika ir gera šokių muzika.

Maloniai kviečiamė mūsų bičiulių ir malonių tautiečių būti mūsų svečiais. Pakvietimai gaunami pas Sambūrio narius ir Dirvoje. Prašome pasirūpinti kvietimais iš anksto. (6)

Clevelando studentų žinios

Vasario 6 d. posėdyje naujoji L. S. S. Clevelando skyriaus valdyba pasiskirstė pareigomis: J. Kazlauskas — pirmininkas, Vl. Gylis ir M. Eimontas — vicepirmininkai, R. Minkūnas — izdininkas ir St. Rumbutytė — sekretorė.

Skyriaus valdyba nutarė Vasario 16 d. proga parašyti laiškus prezidentui Eisenhower, valstybės sekretoriui Dulles, ambasadoriui Lodge ir Ohio senatoriams, dėkojant už tvirtą laikyseną pavergtų kraštų atžvalgų ir prašant dirbti tų kraštų išlaisvinimui. Studentai kviečiami rašyti panašius laiškus individualiai.

Važiuojantieji į studijų dienas, įvykstančias vasario 18-20 d.d. Detroit, prašomi pranešti apie tai iki vasario 12 d. (sekmadienio) St. Rumbutytei, EN 1-7035 (po 6 val. vakaro išskirus ketvirtadienį). M. E.

Skautų tėvų susirinkimas š. m. vasario mėn. 13 d. 11:30 šaukiamas metinis skautų tėvų ir rėmėjų susirinkimas.

Ramovės susirinkimas

L. S. "Ramovės" Clevelando skyriaus narių susirinkimas įvyksta lietuvių apatinėje salėje vasario mėn. 13 d. 11 val. Visi nariai kviečiami būtinai dalyvauti.

Koncertuoja A. Kuprevičius

Kovo mėn. 20 d., sekmadienį, Severance Hall salėje įvyks Clevelando Moterų Simfoninio Orkestro koncertas. Koncertas skirtas 20 metų orkestro sukakčiai atžymėti. To koncerto solistu pakviestas pianistas Andrius Kuprevičius. Jis atliks Chopino koncertą f-minor Nr. 2.

Padėka

Socialiniam bendruomenės skyriui, šelpusiam mus iki 1955 m. vasario mėn. ir p. Onai Joku-bauskienei, išrūpinusiai nuolatinę pašalpą iš Relief Welfare įstaigos, nuoširdus aciu.

Kalėdų švenčių proga aukomis mus parėmusiems — J. Balbatui, St. Melsbachui, J. T. De Righter ir J. Radzevičiui nuoširdus aciu.

Cieškai

Gražina Natkevičienė

6 savaitėms išvyko į Miami Beach, Fla.

Parduodamas namas

761 East 118 St. Gražus vienos šeimos, plytinis 8 kamb. namas. Apžiūrėkit ir duokit pasiūlymą.

LI 1-3983 (7)

Parduodamas namas

Parduodamas labai geram stovy, vienos šeimos, 6 kambarių namas Eddy Rd. rajone. Skambinti savininkui telefon.: Liberty 1-4971

Išnuomojamas 2 kambarių butas

ir pavieniai kambariai. Yra garažai.

1548 E. 70 St.

Tel. EN 1-8267

Išnuomojamas butas

3 kambarių su virtuve ir vonia. Teirantis:

1443 E. 63 St.

Telef. EX 1-7569

NAUJIENA MOTERIMS!
Neseniai iš Vokietijos atvykusi moterų rūbų siuvėja specialiste (designer)

Erika Bsumek

1324 Addison Rd.

(šoninės durys)

Telef.: EN 1-2184

priima užsakymus.
Kreiptis nuo 3 val. iki 8 val. p. pietų. (9)

Kai bergat — Jūs tuoj šaukiate gydytoją. Kodėl tai nešaukti žinova, kad gerai patartų svarbiausiais saugumo reikalais ir apdraustų Jūsų ateitį.

Gyvytės, nelaimių, ugnies, automašinių apdrauda

Skambikite: SK 1-2183

**PAULINA
MOZURAITIS,
agentas**

Pranešimas Bendruomenės Tarybos rinkimų reikalui

Šiemet vykdomais augščiausio Bendruomenės organo Tarybos rinkimais kiekvienam lietuviui štai ką reikia žinoti:

1) Į Tarybą tiesioginiu slaptu balsavimu renkami 27 asmenys.

2) Balsavimo teisę turi kiekvienas pilnateisis JAV lietuvis, ne jaunesnis kaip 18 metų, įmokėjęs tautinio solidarumo įnašus (bent už 1954 m. antrąjį pusmetį).

3) Tarybos nario kandidatą gali būti taip pat kiekvienas JAV lietuvis, turįs balsavimo teisę ir ne jaunesnis kaip 25 metų.

4) Rinkimų sąrašus sudaro apylinkių valdybos (arba seniūnijų seniūnai).

5) Kandidatus į Tarybą (bet ne daugiau kaip 27) gali pasiūlyti ne mažiau kaip 10 turinčių balsavimo teisę lietuvių.

6) Rinkimus vykdo Vyriausioji Rinkimų Komisija, Loko sudaryta New Yorke, ir apylinkių bei seniūnijų komisijos.

7) Clevelando apylinkės rinkimų komisijos pirmininku yra inž. A. Gargasas (734 Thornhill Dr., tel. LI 1-3839).

8) Tarybos kandidatų sąrašai gali būti įteikti vietinėms rinkimų komisijoms arba nusiųsti

GEROS ANGLYS

Jeį turi anglimis apšildomus namus, jei rūpi gera žmonos ir vaikučių nuotaika šiltame kambaryje, tuoj kreipkis į "Garden Friends Co.", kad tuoj pristatytų augštos kokybės anglių.

Anglių kainos, pagal rūšį, įvairuoja tarp \$13-16 tonai su pristatymu.

Šaukit: HE 1-5535. (6)

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

6210 Dibble Ave.,

Cleveland 3, Ohio

Tel.: EX 1-0376

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivi

nantieji gėrimai,

vynas ir šampanas

(prancūziškas)

Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas. Atmeta ir trečiadieniais iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

Baldus, šaldytuvus, televizijos aparatus, laikrodžius, įrankius, žaislus ir beveik visus kitus buto ir asmens reikmenis galima pirkti iš urmo sandėlių pigiau negu išpardavime tarpininkaujant

BALTIC Supply Company

"Baltic" atstovas Br. Šnarskis priiminėja interesantus "Dirvos" namuose trečiadieniais. Dėl informacijų ir priėmimo laiko skambinti tel. KE 1-0210.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

Nebrangios gėlių vestuvėms, laidotuviams ir kitiems reikalingas. Įvairūs naujai gauti augalai, papuošalai dovanoms. Lietuviški "Rūta" saldainiai.

ATIDARYTA NUO 10 RYTO IKI 8 V. VAK. IR SEKMADIENIAIS

6901 SUPERIOR AVE. TELEF.: HE 1-6339

Visų rūšių apdraudos reikalais kreipkitės į mane

AUTOMAŠINŲ — UGNIES — NELAIMIŲ — GYVYBĖS

SMIGEL INSURANCE AGENCY

Felix F. Smigel

EX 1-9239

KREIPKITES Į MUS — GAUSIT GERIAUSĮ PATARNAVIMĄ

BILL SCHLEKIE PLUMBING CO.

ELEKTRINIS SURŲ ISVALYMAS
VARINIŲ VANDENS VAMZDŽIŲ PRAVEDIMAS
NEMOKAMAS APSKAIČIAVIMAS

SW 1-0327 VU 3-5063

tiesiog Vyriausiajai Rinkimų Komisijai (64 — 14 56th Rd., Maspeth 78, N. Y.) iki vasario 16 d. (kiek girdėti, šis terminas bus prailgintas iki kovo pradžios).

Jūrų skautai nuoširdžiai dėkoja

P. Motiejūnui aukojusiam \$10.00 ir J. Jarašūnui \$5.00 būrių įsigijimui.

Filmos Public Library

Penktadienį, vasario 11 d., 6405 Superior Ave. Public Library bus rodomos 4 filmos. Pradžia 8 val.

Bendruomenės parengimų kalendorių

yra įregistruota ALTS skyriaus gegužinė, kuri įvyks birželio 26 d. Karnėnų sodyboj.

JUOZAS KAMAITIS

atidarė NAUJŲ BATŲ

PARDUOTUVĘ

ir taisymo dirbtuvę

1389 East 65 Str.

(kaipais Wade Park ir 65 St.)

Telef. HE 2-2615

Atmeta nuo 10 val. ryto iki

7 val. vakaro.

Naujų batų ir pataisymo kainos daug žemesnės negu kitur. Neatideliokit, ateikit į mano krautuvę ir įsitikinkit. Jūs būsit patenkinti. (52)

JOS NORIT BŪTI GRAŽIOS

Lietuvaitės
ALVINOS PAULIENĖS

SUPERIOR BEAUTY SHOP

7013 Superior, tel. UT 1-1932
Puikūs veido masažai, antakių dažymas, plaukų dažymas, pusmetiniai.

Darbas garantuotas.

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

7015 Wade Park Ave.

Tel. HE 1-6352

Atmeta nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TASYMAS

Šį mėnesį papiginta kaina įdedam už \$6.95 duslintuvą Chevroletui, už \$7.05 Fordui, už \$8.95 Pontiacui, už \$12.50 Oldsmobilui. Dideli papiginimai dedant duslintuvus ir išmetamus vamzdžius visoms mašinoms.

Kreipkitės į

J. S. AUTO SERVICE

PRADĖKIT MAŽA SUMA! BET PRADĖKIT DABAR!

Santaupos apdraustos iki \$10.00
3% palūkanų.

PASKOLOS JŲSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS

NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498

Cleveland, Ohio

GERESNĖS statybos kontraktoriai

ISTATO MONCRIEF ORO VENTILIACIJA

• ŠALDO vasarą

• ŠILDO žiemą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

I. J. SAMAS, JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairus valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežant

geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvių Klubą ir nuolat lankyti svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius sajoj salėj daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

ATIDARYTA NAUJA KAVINĖ-SALIŪNAS

ATLANTIC CAFE

PATOGI UŽEIGA VISIEMS LIETUVIAMS.

Savininkas A. KAZAKEVIČIUS

7805 Superior Ave.

Telef. EN 1-9451

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

7526 Star Avenue

Cleveland 3, Ohio

P. J. KERSIS

689 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutalsau pašokas pirmo morgio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

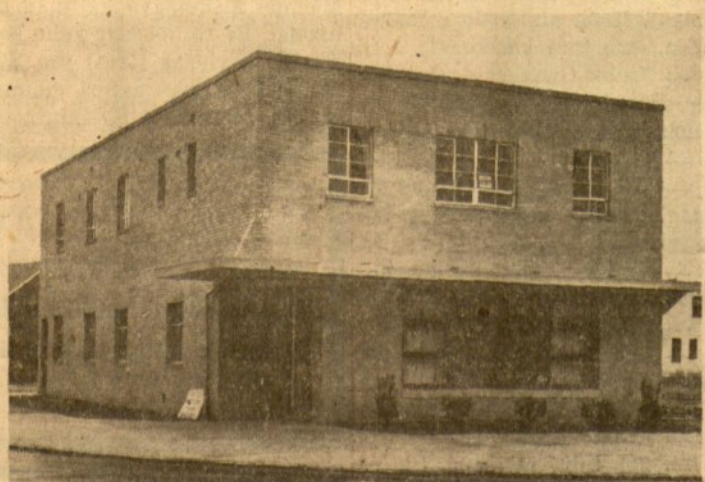
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių dīrektorai ir balsamuotojai

25 mctai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicott 1-1763

Dr. A. J. Blaskevica, chirepodistas, praneša, kad atidarė savo kabinetą 848 E. 185 St., Cleveland, Ohio. Jis yra baigęs Ohio College of Chiroprady. Lankė Western Reserve University ir yra baigęs Ohio University. 1954 m. Dr. Blaskevica buvo pakviestas National Foot Health Council, mokslinės tyrimo įstaigos nariu. Jis taip pat yra narys Phi Alpha Pi ir Phi Kappa Fraternity. Ofiso namas priklauso J. Blaskevičiui, clevelandiečiams gerai pažįstamam lietuviškų organizacijų nariui. Namai yra E. 185 St. ir Edgerton Ave. kampe. Tai patogi vieta ir kitų medicinos šakų specialistams savo ofisus atidaryti. Yra penki ofisai.

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HENDERSON 1-6344, Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Krizė Informacijos Tarnyboj

Brooklyno "Darbininkas" kukliai praneša, kad kovo mėnesį grįžta į Ameriką p. Gediminas Galva. (Jis jau daugiau kaip metai yra "Vliko Informacijos Tarnybos Radio skyriaus vedėjas. To skyriaus uždavinys — tiekti medžiagą lietuviškomis radijo programoms Romoje, Vatikane, dabar ir Madride, taip pat Amerikos Balso bei kitiems radiofonams, sutinkantiems kartais paskelbti informacijų Lietuvos reikalais).

Mūsų žiniomis, p. G. Galva grįžta todėl, kad sausio 19 dieną gavo VT pirmininko K. Žalkausko ir IT vald. M. Gelžinio pasirašytą pranešimą, jog jis nuo kovo 1 dienos iš tos tarnybos atleidžiamas.

Šis atleidimo aktas turėjo atitinkamą "preliudą". Jo paskutinėje dalyje ryškiausias momentas buvo skyriaus vedėjo ir tarnybos valdytojo pasikeitimas raštais, kuriuose skyriaus vedėjas ir jo formalus viršininkas gana atvirai pasikeitė nuomonėmis apie vienas kitą asmenis — kai ir apie vienas kito sugebėjimus darbą dirbti bei apie jų abiejų nuveiktus darbus informacijos srityje.

Iš to nuomonėmis pasikeitimo labai ryškiai išskyla nepaprastai didelis skirtumas tarp to, ką neseniai p. M. Gelžinis visuomenei per "Elta" pasakojo apie savo vedamos tarnybos didžiulius laimėjimus, ir tarp tikrovės.

Apie du trečdaliai Inf. Tarnybos darbų apžvalgos buvo skirta kaip tik radijo skyriui.

Pirmoje vietoje paminėta radijo sekimo stotis, kuriai įvertinti IT valdytojas naudojosi ne savais žodžiais, o pasiskolintais iš V. Rastenio laiško toje stotyje dirbantiesiems. V. Rastenio atsiliepimas apie jų darbą tikrai labai geras, bet ir jame esama pasakyta, kad "jūsų turimomis galimybėmis vargu ar įmanoma tą darbą atlikti geriau". O iš informacijos tvarkytojų "nuomonėmis pasikeitimo" aiškėja, kad būta galimybių stoties technines priemones pagerinti (techninės priemonės kaip tik didžiausias jos trūkumas), tačiau tuo nežinia kuriais sumetimais neprisirengta ar nenorėta pasinaudoti. Rezultatas — "skylių" sekime ir klaidos, ypač kur susiduriama su vėrdais. Atsimename, kaip savo laiku dėl vienos tokios klaidos kankiriuose mūsų laikraščiuose pasirodė sensacingas pranešimas, kad ...

Sniečkus jau pakeistas, kad jo vietą užėmęs kažkoks "Mačiuka". Toliau M. Gelžinio pranešime buvo kalbama apie Radijo skyrių, kuris aprūpinęs Romos ir Vatikano lietuviškas programas informacijomis. Tos programos trunkančios 230 minučių (15x6 ir 20x7), tai yra, beveik keturias valandas, kas savaitę. Keturioms valandoms informacijos ir komentarų medžiagos parūpinimas kiekvieną savaitę — darbas turėtų būti nemenkas. Bet iš "nuomonių pasikeitimo" aiškėja, kad radijo skyrius tą informaciją bei komentarus pagaminavęs tik maždaug pusvalandžiui per savaitę, o ir tos pačios medžiagos tik mažiau negu pusę radijo programų vedėjų buvusi atrasta tinkama panaudoti ... Kitose vietose radijo skyriaus informacijos visai nebuvusios naudojamos.

Ta proga krinta į akį dar vie-

nas momentas: ir skyriaus vedėjas ir viršininkas nemaža energijos yra pašventę tiksliai eilučių skaičiavimui — vienas, kiek eilučių jis yra parašęs, kitas — koks jų nušimtis nuėjo niekais ...

Lietuviška programa iš Madrido (kasdien po 10 minučių), be abejonės, yra žymus IT laimėjimas. Bet kaip pasirengta ta Ispanijos vyriausybės dovana pasinaudoti — kitas klausimas. Aiškėja, kad programos organizavimu radijo skyriaus vedėjas rūpinosi vienaip, IT valdytojas kitaip, kol pagaliau paaiškėjo, kad, "kai reikia eiti medžioti, šunys dar nelakinti" ...

Dar 1953 metų gruodžio 15 dieną M. Gelžinis, pasirašydamas skambiu titulu (Ministro de Informacion de Lituania!), rašė Ispanijos valstybinės radijo programos direktoriui Dr. Jose Ramon Alonso:

"El personal, sobre el qual nos preguntan en su ultima, para locutores, traductores etc. para nostras futuras Emisiones desde Madrid, ya lo tenemos preparado".

Vadinasi, "Lietuvos Informacijos Ministras" jau 1953 metų gale laikė paruoštą personalą Madrido programos reikalui: pranešėjus, vertėjus ir t.t. Bet kai buvo gautas pranešimas, kad programos gali būti pradėtos, tada pats VT pirmininkas puolė į Muencheną, į Amerikos Balsą, į RFE — ar kas iš jų personalo nesutiktų vykti į Madridą. Ju tarpe galinčių vykti neatsiradus, tapo pasiūstas vienas iš Vliko tarnautojų, kuris, sako, nei ispanų kalbos mokęs, nei niekad ilgiau prie mikrofono nebuves ...

Apie pusę viso IT valdytojo pranešimo skirta įrodinėjimams, kad Informacijos Tarnyba, iš Vilniaus radijos gaunamomis žiniomis taip sėkmingai pasinaudoja, jog net bolševikai tampa priversti keisti savo taktiką ar net veiksmus.

Tačiau bolševikų taktikoje tokių pasikeitimų, apie kuriuos IT valdytojas kalba, iš viso nėra įvykę, arba, jeigu kas yra, tai nėra jokių duomenų teigti, kad jie būtų Vliko Informacijos Tarnybos veiksmų paseka.

Amerikos Balsas gana dažnai bolševikų veiksmus pakritikuoja ir įvairiomis progomis jiems "akis pabado". Jei tatau būtų turėję kokios įtakos bolševikų elgesiui, tai reikia turėti galvą, paties IT valdytojo teigimą, kad Amerikos Balsas IT radijo skyriaus medžiaga nesinaudojo.

Prezidentas Eisenhoweris sveikinas taip pat su Haiti prezidentu Paul E. Maglaire, atvykusiu vizito į Baltuosius Rūmus.

Toki Inf. Tarn. valdytojo teigimai, kad Inf. Tarnyba priverstusi bolševikus palikti Vilniuje silikatinį plytų fabriko pagamintas plytas, arba priverstusi juos nustoti garbinus rusų tautą, o vieton to garbinti komunistų partiją — yra ne daugiau kaip sapnas. Visų pirma, IT valdytojas neturi jokių žinių, kur silikatinės plytos buvo planuotos dėti, ir kur jos faktiškai dedamos. Antra, rusų tauta, kaip buvo, taip ir tebėra garbinama. Sustiprintas partijos garbinimas užėmė ne rusų tautos, o Stalino asmens garbinimo vietą, ir tai įvyko ne dėl Vliko IT valios. Lygiai taip pat neturi pagrindo didžiavimasis, kad IT priverstusi Vilniaus radiją dažniau paminėti kokių lietuvių sukaktį, negu rusų. Kada kokių sukaktių daugiau minima, yra grynai atsitiktinis dalykas ir nėra jokių duomenų, kad tuose paminėjimuose būtų įvykę kokių esminių pasikeitimų.

Pirma minėtas šios informacijos tvarkytojų "nuomonių pasikeitimas" rodo, kad organizacinio požiūriu informacijoj nebuvę nei plano nei sistemos, ir taip ir liks, nes vadovai patys vienas kitą apibūdina, kaip jokios sistemos neturincius ir nesilaikančius. Dėl informacijos politinės linkmės, vienas sako, radęs to sritį tik "improvizaciją", kitas mano, kad, jeigu ir buvo kokios nors propagandos gairės suktos, tai nebent tik debesyse ...

Kad IT darbe politinės linijos nematyti, tai tą labai dažnai liudija ir lietuviškajai spaudai čia išsiuntinėjamas "Eltos Informacijos". Jei tokios pačios gairės vartojamos bandymuose Krašto informuoti, tai suprantama, kodėl tos informacijos gamintojai patys savo tarpe nėra apie ją tokios augštos nuomonės, kokią IT valdytojas pirmo mūsų laikraščiams skelbt ...

IT valdytojas, nors ir trumpai, bet daug pranešė ir apie dokumentacijos skyrių. Tai yra labai svarbus dalykas, pats Informacijos tarnybos veiklos pamatas. Tačiau dabar aiškėja, kad dokumentacija pradėta tvarkyti tik bene 1954 metų pavasarį, kad informacijai tuojau reikalingos medžiagos sutvarkymas yra atsilikęs mažiausia pusmetį, kad reikalingą medžiagą dokumentacijos skyriuje dėl to tegalima rasti tik atsitiktinai, o ne tada kai reikia surasti ir t.t. Be to, dokumentacijos skyriaus darbas pastaruoju metu esąs iš viso sustabdytas ...

(Kiek teko patirti, dokumentacijai tvarkyti pereiną pavasarį buvo pakviestas J. Bataitis.

Baisioji diena

Iš mano atsiminimų / J. Gudauskis

Dienos metu, kovo mėn. antrojo pusėj, buvau iškviestas į tardymo kamerą, kurioj radau kap. Bielovą, jau man matytą leitenantą ir civiliai apsirengusį žemą, storulį, akiniuotą žydą.

Kai tik atsisėdau kampe prie durų į kėdę, Bielovas tuoj užleido lango uždangalą, tarytum ruošdamasis prie ko tai negarbingo, nors prie kameros lango negalėjo atsidurti joks pašalinis žmogus, net joks lauko ar miško žvėris dėl kalėjimą supančių augštų mūro sienų. Tik varnos kartais nutupdavo ant gretimo pastato stogo, bet nugirdusios tardymo kamerosse tardomųjų vaičiojimus, tuoj pasišalindavo, kad neprarastų turimos laisvės.

Uždengus langą ir uždegus kameroj šviesą, žydas prisitino prie manęs ir įkyriai į mane žiūrėjo iš priekio ir šono, kol sušuko: — Jis yra tas pats Gudauskis, kuris visą laiką buvo Apeliacinių Rūmų pirmininku ir vieną laikotarpį Teisingumo ministru!

Tada prisitino prie manęs visi trys ir mane koliuodami, kumštėmis man grūdodami, vis kartojo, kad sekancią naktį mane tardys ir aš turėsiu patvirtinti, kas jiems reikalinga, nedarydami jokių ceremonijų su manimi ir mano šeima. Labiausiai aktyvus buvo žydas, kuris nuolat suko savo stambiai kumštį apie mano veidą.

Matant brutalių jų elgesį ir girdint grąsinimus smurtu man ir mano šeimai, pasidarė net bailsu. Žinodamas, kad ne visada tyla geriausia, buvau pasiryžęs gintis, bet ne Lietuvos įstatymais, kurių jie, be abejo, nežinojo ir nepripažįsta, ne žmoniškumo principais, kuriuos jie atmeta, bet Tarybų Rusijos įstatymais. Giliai įtraukęs kvapą, į juos prakalbėjau šitaip:

— Eadžiamašis Tarybų Rusijos Procesas draudžia tardy-

Bet kai jis tapo Vliko nariu ir pasirodė nebašuojaš tam tikrais klausimais su "pozicija", jis buvo iš to darbo atleistas, nors tai IT valdytojo buvęs vertinamas, kaip labai tam darbui tinkamas ...

Dabar ir pats radijo skyrius lieka be vedėjo (noliečiant vadovų nuomonės, ar jis buvo geras, ar ne). Kas iš IT lieka iš viso? Atrodo, kad tik Eltos biuleteniai ... Lietuviškąjį pažįstame, nes žymi jo medžiagos dalis perspausdinama laikraščiuose. Kita dalis — daugiausia yra tik nežinia kam reikalinga kompliacija iš tų pačių lietuviškų laikraščių. Geresni yra vokiški biuleteniai (neskaitant juose pasikeistų nelaimingų pranešimų apie dr. Karvelio "ambasadą" arba poros mėnesių senumo dr. Karvelio prakalbų). Itališkųjų neteko matyti. Dar lieka IT valdytojo pranešime minėtos brošiūros, kurių pirmoje — vietoje stovi brošiūra "Kas yra Vilkas?"

Si brošiūra jau ruošiamą bene 3-4 metai, jei ne daugiau. Iš valdytojo pranešimo sužinojome, kad ją rengia dr. V. Literskis (vienos krikšč. dem. atžalos atstovas Vlike) ir jau esąs paruošęs net ... 25 puslapius! Kadangi iš viso turį būti apie 80 puslapių, tai jos, reikia tikėtis, teks laukti dar kokius 6-7 metus ... Ir negaila, nes, regis, ir be jos jau gana gerai žinome, kas yra Vilkas ... Kita baigiama brošiūra — "Krikščionių persekiojimas Lietuvoje" (vokiečių kalba). Gera, bet ar ne geriau būtų kalbėti visų pirma apie lietuvių persekiojimą Lietuvoje, arba iš viso apie komunistiniam prievartavimui nenorincijų pasiduoti žmonių persekiojimą? Trečioji brošiūra "Lietuvos-Sovietų Sąjungos sutartis" — reikalingas dalykas (anglų ir prancūzų kalbomis), jeigu tatau paruošta tarptautinės teisės specialistų priežiūroje. Ar taip yra — nežinome.

tojai pavartoti smurtą prieš tardomąjį, net ir grąsinti smurtu. Visi trys nustebė ir atsitraukė nuo manęs, o leitenantas paklausė: — Kur gavai tą knygą? Jam atsakiau: — Teisingumo Komisarų Pakarklis užpėnai parsivežė iš Maskvos ir davė man pasiskaityti. Man Pakarklis pasakojo, kad tą knygą buvo sunku gauti.

Kap. Bielovas: — Tiesa, taip yra parašyta, bet tat liečia Tarybų Rusijos piliečius.

— Bet jūs tardymo protokoluose visada rašote, kad aš esu SSSR graždanin (pilietis).

Nebeturėdamas ką atsakyti, Bielovas metė žvilgsnį į žydą ir šis man atkrito: — Tarybų Rusijos įstatymai rašyti darbo žmonėms, o tu kuloko sūnau, kaip šeš vaiki, esi paliktas už įstatymo ribų ir mes galime su tavim elgtis, kaip mums patinka!

Žydo žodžiais išvestas iš kantrybės, visa gerklė surikau: — Ne, Tarybų Rusijos įstatymai tokios išimties nežino, todėl už Tarybų Rusijos įstatymų jaučiuos saugus!

Žydas su leitenantu tuoj dūmė pro duris, o Bielovas mane grąžino į kalėjimą.

Nors buvo pats pietų laikas ir likimo draugai buvo paėmę man pietus, bet valgyti atsisakiau, nes grįžau visas nesavys. Kameras suprato, kad mane yra ištikėjęs bailsus moralinis smūgis, bet teirautis nebuvo priimta, o pats nesiskundžiau, nes su kitais būvo skaudesnių nuotykių.

Vakare atsiguliau. Miegas neima ir tiek. Vos tik užmerku akis, tuoj matau ties savo veidu žydo didelę kumštį. Kad bent būčiau buvęs antisemitas? Bet priešingai, net bičiulį turėjau žydą; tai teisininką Dovydą Gečą. Tik pas mane Apeliacinuose Rūmuose žydas — teisininkai atlikdavo stažą, nes kituose teismuose jiems "stigidavo etato", o čia dabar Lietuvos žydas prieš mane prieky okupantų.

Prieš pusnaktį girdžiu, kad prasišvėrė kameros durys ir sargo iš to darbo atleistas, nors tai IT valdytojo buvęs vertinamas, kaip labai tam darbui tinkamas ...

Durys netrukus prasišvėrė ir aš einu ilgą kalėjimo koridorių, mi, kaukėdamas batų kulnėmis ir ardydamas nakties mirtiną tylą. Paskui leidžiuos iš trečiojo augšto laiptais, kol išeinu į kiemą. Kieme tamsu, žvabrus vėjas sniegu kerta į veidą, bet rankas vis vien turiu laikyti užpakalų sunėres, kaip Maskvos pirklys. Pagaliau esu prie tardymo kameros durų, jau visam kam pasirošęs, tik bijau, ar negausiu širdies smūgio, jei mano akivaizdų ims kankinti atvartus mano šeimos narius. Bet sargybinis praveria duris ir mane įleidžia į tardymo kamerą, kurioj randu tik vieną kap. Bielovą, kuris, matau, geroj nuotaikoje. Kada atsisėdau į "savo" kėdę, emė tuoj klausinėti:

— Jonas Gudauskis (vardas, pavardės ir vietovės tardavo gan teisingai) ar teisei komunistas? — Teisiau.

— Tai turėsi atsakyti už visus Lietuvos nuteistuosius komunistus.

— Negi ir už tuos, kuriuos nuteisė kariškieji teismai? — Itin už visus.

— Bet kariškieji teismai nebūvo mano žinioj bei priežiūroj.

— O kieno žinioj jie buvo? — Krašto Apsaugos Ministro.

— Jei taip, atsakysi tik už tuos, kurie buvo nubausti Apeliacinių Rūmų. Kiek buvo nuteistų per visą laiką?

— Per visus 7 metus buvo nuteista 226, bet ne visų bylose aš pirmininkavau.

— Vis vien turėsi atsakyti už visus, nes būdamas pirmininku tvirtinau sprendimus.

— Lietuvos teismų pirmininkai sprendimų netvirtino.

General Motors New Yorke sąrengė savo naujų automašinių modelių parodą.

— Tai kas juos tvirtino? — Niekas, nes įsisteidavo pagal įstatymus.

— Papasakok, kaip Lietuvoj bylos prasidedavo, eidavo ir užsibaigdavo?

— Laikau ištisą paskaitą, kuri užtruko apie porą valandų. Bielovas klausėsi atidžiai ir vis mane vašino popieriais. Kada baigiau, tarė:

— Taip, dabar man aišku, kad sprendimų netvirtinau, bet vis vien turėsi atsakyti už visus, nes būdamas pirmininku darei į teisėjus spaudimą, kad nubaustų.

— Lietuvos Teismas buvo nepajudinamas, nes jis nepriklausė nė nuo Seimo, nė nuo Vyriausybės, o kadaangi teisėjai buvo skiriami, tai nepriklausė ir nuo politinių partijų. Tiesa, teisėjus skirdavo Respublikos Prezidentas, bet kartą paskyręs jau nebegalėjo jų atleisti, kol jiems nesukako 65 metai amžiaus. Jeigu ir pats Resp. Prezidentas negalėjo teisėjo pajudinti, tai kaip aš galėjau jį paveikti?

— Bet kam reikalingas toks teismas?

— Kad apsaugotų vargšą, mažąjį žmogelį, kada jis stoja byloj su turtuoliu arba turinčiu galią, pav., bet kuriuo ministru ar kitu augštu pareigūnu, nes kada teisėjas jaučiasi tvirtai, sprendimas bylą nedreba už savo vietą, todėl sprendžia pagal įstatymus ir savo sąžinę.

— Nu ir jūsų teismas! — pasakė Bielovas, pečiai patraukęs.

Kad aš tam okupantui visos tiesos nepasakiau. Lietuva nepriklausomą teismą turėjo tik nuo 1936. IX. 15 d., kada įsisteijo Teismų įstatymas, kuris pradėjo veikti nuo 1933. IX. 15 d., bet vyriausybė, kaip ir prieš tai, teisėjus be jų prašymo augštino ir žemino, kilnojo ir atleidinėjo.

Kada aš jo paprašiau šalia 226 nuteistų įrašyti ir 97 išteisintus, jis atsisakė. Girdi, jie nebūvo komunistai, jeigu juos išteisino. Tačiau nurodžius, kad išteisintųjų tarpe mano nuomone, buvo bent 50% komunistų, bėnes Lietuvos teismai kiekvieną abejonę aiškindavo kaltinamojo naudai. Be to, jei tarp kelių kaltinamųjų vienas tikrai yra kaltas, bet teismas neturi galimybės tą kaltininką išaiškinti, ištojus.

Sugrįžęs į kalėjimą dar tą pačią dieną padaviau Tardymo Dalies Viršininkui, per kalėjimo viršininką skundą, kad kap. Bielovas atsisakė įtraukti į protokolą mano pasiaiškinimą ir išklauti mano liudytojus.

Nepaėjo ir porą savaičių Bielovas vėl mane iššaukė ir man pareiškė, kad jis nori mano bylą ištardyti visapusiškai. Užrašė mano pasiaiškinimą ir pažadėjo išklauti nurodytus liudytojus.

A. A.

P. P. MULIOLIUI mirus,

giliai užuojautą reiškiamo jo našlei, dukterims, sūnams ir brolių Igno Muliolio šeimai.

Stuogių šeima

Inž. JONUI ANDRIŪNUI

mirus, liudime netekę tauraus lietuvių, b. Hanau stovykloje lietuvių reikalų nuoširdaus rėmėjo. Velionies našlei ir dukrai reiškiamo širdingiausia užuojautą.

Alpo Gilvydžio ir Kosto Jokšos

šeimos ir Balys Svilas